

บทที่ 5

ปัญหา อุปสรรค และการส่งเสริม/สนับสนุนของรัฐบาล

5.1 ปัญหาและอุปสรรคของอุตสาหกรรมสิ่งทอ

แม้ว่าอุตสาหกรรมสิ่งทอของประเทศไทยได้มีมาเป็นเวลานานและมีการเติบโตมากขึ้นจนนับได้ว่าเป็นอุตสาหกรรมที่มีความสำคัญอุตสาหกรรมหนึ่งของประเทศ ซึ่งทำรายได้จากการส่งออกเป็นมูลค่ามหาศาลและก่อให้เกิดการจ้างงานเป็นจำนวนมากก็ตาม แต่อย่างไรก็ดี การพัฒนาอุตสาหกรรมนี้ได้มีปัญหาและอุปสรรคเกิดขึ้นหลายประการ ซึ่งปัญหาเหล่านั้นพอจะสรุปได้ดังนี้

5.1.1 ปัญหาภายในประเทศ

ปัจจุบันผู้ประกอบการอุตสาหกรรมสิ่งทอประสบปัญหาภายในประเทศในด้านต่าง ๆ เช่น ปัญหาด้านวัตถุดิบ ด้านบุคลากร ด้านค่าจ้างแรงงาน และด้านการตลาด เป็นต้น ซึ่งผลที่ได้จากการสำรวจพบว่า ปัญหาที่มีความสำคัญมากสำหรับอุตสาหกรรมเส้นใยประดิษฐ์ได้แก่ ปัญหาเกี่ยวกับด้านวัตถุดิบ ปัญหาด้านค่าจ้างแรงงาน และปัญหาด้านภาษีอากร (ดังตารางที่ 5.1) รองลงมาคือปัญหาด้านบุคลากร และปัญหาด้านการตลาด สำหรับปัญหาของอุตสาหกรรมเสื้อผ้าสำเร็จรูปขนาดเล็กที่สำคัญที่สุดคือปัญหาด้านบุคลากร รองลงมาคือปัญหาด้านค่าจ้างแรงงาน และปัญหาด้านภาษีอากรตามลำดับ ส่วนอุตสาหกรรมเสื้อผ้าสำเร็จรูปขนาดกลางที่ทำการสำรวจได้นั้นพบว่า ปัญหาที่มีความสำคัญมากที่สุดคือปัญหาด้านค่าจ้างแรงงาน รองลงมาคือปัญหาด้านบุคลากร นอกจากนี้ยังมีปัญหาด้านวัตถุดิบ การตลาด และปัญหาด้านอื่น ๆ ด้วย โดยผู้ประกอบการเสื้อผ้าสำเร็จรูปขนาดกลางได้ให้ข้อมูลเพิ่มเติมว่า ปัญหาอื่น ๆ ที่ประสบอยู่ได้แก่ ปัญหาเกี่ยวกับคุณภาพและดีไซน์ของวัตถุดิบ เช่น ผ้า กระดุม ซึ่งมีคุณภาพต่ำและไม่ตรงกับความต้องการของผู้ว่าจ้างทำการผลิต รวมทั้งบางครั้งผู้ผลิตไม่สามารถหาวัตถุดิบที่ต้องการมาทำการผลิตได้ด้วย ทางด้านปัญหาของกิจการอุตสาหกรรมเสื้อผ้าสำเร็จรูปขนาดใหญ่ที่สำคัญที่สุดคือ ปัญหาด้านค่าจ้างแรงงาน รองลงมาคือปัญหาด้านบุคลากร ด้านภาษีอากร และปัญหาด้านวัตถุดิบ ตามลำดับ

**ตารางที่ 5.1 : ปัญหาและอุปสรรคภายในประเทศของอุตสาหกรรมเส้นใย
ประดิษฐ์และอุตสาหกรรมเส้นใยสำเร็จรูป**

	อุตสาหกรรม เส้นใยประดิษฐ์	อุตสาหกรรมเส้นใยสำเร็จรูป		
		ขนาดเล็ก	ขนาดกลาง	ขนาดใหญ่
ราคาวัตถุดิบ	5	3	5	10
ค่าจ้างแรงงาน	5	7	11	15
ขาดแคลนบุคลากร	2	11	9	12
ขาดแคลนอุปกรณ์	0	0	1	0
ปัญหาด้านภาษีอากร	5	5	3	11
ปัญหาด้านการตลาด	1	3	4	1
อื่นๆ	0	3	5	1

ที่มา : จากการสำรวจข้อมูลภาคสนาม

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

จากข้อมูลข้างต้น พอจะสังเกตเห็นได้ว่าทั้งอุตสาหกรรมเส้นใยประดิษฐ์และอุตสาหกรรมเสื้อผ้าสำเร็จรูปทุกขนาดประสบกับปัญหาเกี่ยวกับบุคลากรและค่าจ้างแรงงานทั้งสิ้น เนื่องจากอุตสาหกรรมนี้เป็นอุตสาหกรรมที่มีการจ้างแรงงานเป็นจำนวนมาก ดังนั้นเมื่อมีการปรับค่าจ้างแรงงานขั้นต่ำรายวันเพิ่มขึ้นอีก 12 บาท จากอัตราเดิม 145 บาทต่อวัน เป็น 157 บาทต่อวัน ในเขตกรุงเทพและปริมณฑล เมื่อวันที่ 1 ตุลาคม พ.ศ. 2539 ทำให้ผู้ผลิตต้องประสบกับภาวะที่ต้นทุนการผลิตสูงขึ้นและมีผลต่อราคาจำหน่ายสินค้าที่ต้องปรับตัวสูงขึ้นตาม ส่งผลให้ผลิตภัณฑ์สิ่งทอจากประเทศไทยที่ส่งไปจำหน่ายยังต่างประเทศประสบกับการแข่งขันทางด้านราคาจากคู่แข่งที่มีต้นทุนการผลิตต่ำกว่าประเทศไทย และสูญเสียตลาดภายนอกประเทศบางส่วน

จากปัญหาด้านค่าจ้างแรงงานนี้ ทำให้โรงงานขนาดใหญ่หลายรายหันมาลดจำนวนคนงานที่ใช้ในการผลิตลง และหันมาใช้เครื่องจักรในการผลิตแทน ซึ่งมีผลดีต่อผู้ประกอบการคือ ช่วยให้ผู้ผลิตสินค้าได้รวดเร็วขึ้นและลดต้นทุนการผลิตลง แต่ในทางตรงกันข้ามก็ก่อให้เกิดปัญหาการว่างงานภายในประเทศด้วยเช่นกัน นอกจากนั้นการที่ค่าจ้างแรงงานภายในประเทศสูงขึ้นยังส่งผลให้นักลงทุนจากต่างชาติที่จะเข้ามาลงทุนในประเทศไทยตัดสินใจย้ายฐานการผลิตไปยังประเทศอื่นที่มีต้นทุนทางด้านค่าจ้างแรงงานถูกกว่าประเทศไทยอีกด้วย

สำหรับแนวทางแก้ไขปัญหาก็เกี่ยวกับค่าจ้างแรงงานที่ทางผู้ประกอบการเสนอมานั้น ส่วนใหญ่ต้องการให้รัฐบาลควบคุมมิให้มีการปรับค่าจ้างแรงงานบ่อยเกินไป ควรมีหลักการในการปรับค่าจ้างแรงงานที่ชัดเจน และควรพิจารณาปรับค่าจ้างแรงงานตามระดับฝีมือแรงงาน มิใช่ปรับให้กับแรงงานทุกประเภทเท่ากัน นอกจากนั้น บางกิจการยังได้เสนอความเห็นว่ามีรัฐควรควบคุมค่าครองชีพ โดยเฉพาะปัจจัยสี่ แทนการขึ้นค่าจ้างแรงงานเพื่อรองรับค่าครองชีพที่เพิ่มขึ้น

ทางด้านบุคลากรนั้น ปัจจุบันอุตสาหกรรมสิ่งทอประสบกับปัญหาด้านบุคลากร โดยมีความขาดแคลนบุคลากรที่มีความรู้ความชำนาญในระดับสูง ต้องจ้างผู้เชี่ยวชาญจากต่างประเทศเข้ามาเพื่อช่วยในด้านการผลิต เนื่องจากสถาบันการศึกษาที่มีอยู่ในประเทศไทยไม่สามารถผลิตบุคลากรให้ทันกับความต้องการ โดยเฉพาะบุคลากรระดับนักวิทยาศาสตร์ วิศวกร และช่างเทคนิค เป็นต้น นอกจากนั้นบุคลากรที่ผลิตได้ก็มีคุณภาพที่ไม่ตรงกับความต้องการของอุตสาหกรรมเนื่องจากหลักสูตร ตำรา อุปกรณ์ประกอบการศึกษาไม่ทันสมัย และขาดประสบการณ์จากการฝึกงานโดยตรงในอุตสาหกรรม

นอกจากแรงงานในระดับสูงแล้ว แรงงานในระดับพนักงานปฏิบัติงานทั่ว ๆ ไป ของอุตสาหกรรมสิ่งทอจำนวนมาก ยังเป็นแรงงานในระดับล่างที่มีความรู้ขั้นต่ำเพียงชั้น ป. 4 ป. 6 หรือ ม. 3 เท่านั้น¹ หากผู้ผลิตจะมีการปรับปรุงการผลิตโดยใช้เครื่องมือเครื่องจักรที่ทันสมัยมากขึ้น ก็จะต้องมีการเร่งพัฒนากำลังแรงงานกลุ่มนี้ให้มีความรู้ความสามารถให้สอดคล้องกับ เทคโนโลยีและเครื่องจักรที่จะนำมาใช้ด้วย

ทางด้านความคิดเห็นของผู้ประกอบการเกี่ยวกับการขาดแคลนแรงงานนี้ ได้มีการเสนอให้นำเข้าแรงงานต่างชาติมาทำการผลิตในอุตสาหกรรมสิ่งทอได้ และให้มีการฝึกความชำนาญของแรงงานให้มีทักษะในการปฏิบัติงานเพิ่มขึ้น เพื่อรองรับเทคโนโลยีและเครื่องจักรสมัยใหม่ที่มีความซับซ้อนมากขึ้นกว่าเดิม

สำหรับปัญหาด้านภาษีอากร ผู้ประกอบการในอุตสาหกรรมเส้นใยประดิษฐ์ได้ให้ความเห็นว่า ภาษีการนำเข้าวัตถุดิบที่ใช้ในการผลิตเส้นใยประดิษฐ์นั้นสูงเมื่อเทียบกับต่างประเทศ ซึ่งส่งผลให้ต้นทุนการผลิตของประเทศไทยสูงขึ้นตาม ไม่สามารถแข่งขันกับสินค้าของต่างประเทศได้ แม้ว่าในความเป็นจริง อัตราภาษีร้อยละ 7 ที่รัฐบาลเก็บจากการนำเข้าวัตถุดิบที่ใช้ในการผลิตเส้นใยประดิษฐ์ เช่น EG, PTA, Caprolactam จะดูเหมือนว่าไม่สูงมากนัก แต่เมื่อเปรียบเทียบกับอัตราภาษีของประเทศคู่แข่ง เช่น มาเลเซีย ที่เก็บภาษีนำเข้าร้อยละ 2 และ อินโดนีเซีย ที่ไม่เก็บภาษีนำเข้าเลย² เห็นได้ว่า อัตราภาษีนำเข้าวัตถุดิบของประเทศไทยสูงกว่าประเทศคู่แข่งมาก นอกจากนั้น อากาศราเข้าของวัตถุดิบดังกล่าวตามโครงสร้างใหม่ที่เริ่มบังคับใช้ตั้งแต่ 1 มกราคม 2538 มิได้เปลี่ยนแปลง โดยส่วนใหญ่จะเสียภาษีร้อยละ 7 (ดังตารางที่ 5.2) ในขณะเดียวกัน มีการปรับลดอัตราภาษีนำเข้าเส้นใยประดิษฐ์สำเร็จรูปจากต่างประเทศจากเดิมร้อยละ 30 เหลือร้อยละ 20 - 25 ในปี 2538 และร้อยละ 10 ในปี 2540 ส่งผลให้มีเส้นใยประดิษฐ์สำเร็จรูปจากต่างประเทศเข้ามาตีตลาดในประเทศไทย และทำให้สถานการณ์การแข่งขันของอุตสาหกรรมเส้นใยประดิษฐ์มีความรุนแรงยิ่งขึ้นด้วย

¹"แรงงานการเฝ้ารับเคราะห์ ผู้ผลิตรายเล็ก - ในยุคเดียว" ประชาชาติธุรกิจ (31 ตุลาคม - 3 พฤศจิกายน 2539) หน้า 50

²ศุภชัย ศุภกลางชัย, ผู้ทางและโอกาสการส่งออก และผลกระทบจากกรณีเขตการค้าเสรีอาเซียน (ส่วนรับอุตสาหกรรมสิ่งทอ), หน้า 54

ตารางที่ 5.2 : โครงสร้างภาษีอากรขาเข้าอุตสาหกรรมสิ่งทอ

หน่วย : ร้อยละ

อุตสาหกรรม	อัตราอากรขาเข้า ก่อน 1 ม.ค. 38	อัตราอากรขาเข้า 1 ม.ค. 38	อัตราอากรขาเข้า 1 ม.ค. 40
เส้นผ้าสำเร็จรูป	100	45	30
ผ้าผืน	80 หรือ 60 บาท / กก.	40 หรือ 30 บาท / กก.	20 หรือ 15 บาท / กก.
เส้นด้าย	30 - 40	20 - 25	10
- ด้ายฝ้าย	30	20	10
- ด้ายใยประดิษฐ์	30	20 - 25	10
เส้นใยประดิษฐ์	30	20 - 25	10
- EG	30	7	7
- TPA	30	7	7
- DMT	30	7	7
- Caprolactam	30	7	7
- Dissolving Pulp	10	5	5
- Acrylonitrile	30	7	7
ฝ้ายปุย	5 หรือ 1 บาท / กก.	5 หรือ 1 บาท / กก.	5 หรือ 1 บาท / กก.

ที่มา : ประกาศกระทรวงการคลังที่ ศก.16 / 2537 วันที่ 27 ธันวาคม 2537

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สำหรับการปรับลดอากรขาเข้านี้มีผลกระทบต่ออุตสาหกรรมเสื้อผ้าสำเร็จรูปบางกลุ่มด้วย แม้ว่าอุตสาหกรรมที่ผลิตเสื้อผ้าสำเร็จรูปเพื่อจำหน่ายในประเทศระดับราคากลางและค่อนข้างถูกจะไม่ได้รับผลกระทบ เนื่องจากยังมีอัตราภาษีที่คุ้มครองอยู่ในระดับค่อนข้างสูง แต่สำหรับผู้ผลิตสินค้าที่เน้นตลาดระดับกลางถึงระดับบน จะได้รับผลกระทบในการลดอัตราภาษีบ้าง เนื่องจากราคาสินค้าเสื้อผ้าสำเร็จรูปที่นำเข้าจากต่างประเทศจะลดลงมาก ประกอบกับคุณภาพของสินค้าที่ดี และรสนิยมการบริโภคที่นิยมสินค้าจากต่างประเทศ จึงอาจทำให้มีการนำเข้าเสื้อผ้าสำเร็จรูปมากขึ้น แต่ในขณะเดียวกัน ผู้ผลิตเสื้อผ้าสำเร็จรูปในประเทศที่เน้นกลุ่มลูกค้าระดับปานกลางถึงระดับสูงก็จะได้รับประโยชน์ด้วย เนื่องจากราคาของวัตถุดิบนำเข้าจะลดลง ผู้ผลิตกลุ่มนี้จึงสามารถลดต้นทุนการผลิตของตน และสามารถแข่งขันกับสินค้านำเข้าในระดับเดียวกันได้ ดังนั้นผู้ผลิตสินค้าในระดับกลางและระดับบนอาจไม่ได้รับผลกระทบมากนัก

นอกจากนี้ในการส่งออกผลิตภัณฑ์สิ่งทอโดยเฉพาะเสื้อผ้าสำเร็จรูป ผู้ส่งออกยังประสบกับปัญหาการคืนภาษีมูลค่าเพิ่มที่ล่าช้า และมีการระงับการคืนภาษีมูลค่าเพิ่มด้วย ทั้งนี้เป็นผลสืบเนื่องมาจากการใช้มาตรการตรวจสอบอย่างเข้มงวดต่อผู้ประกอบการทุกรายที่ขอคืนภาษีมูลค่าเพิ่มหลังจากที่กรมสรรพากรตรวจสอบว่ามีบางรายที่โกงภาษีมูลค่าเพิ่มด้วยวิธีการต่าง ๆ³ ส่งผลให้ผู้ประกอบการสิ่งทอที่มีการส่งออกผลิตภัณฑ์ไปจำหน่ายยังต่างประเทศประสบกับความเดือดร้อนจากการขาดเงินหมุนเวียนในการดำเนินกิจการ โดยเฉพาะโรงงานขนาดกลาง

³ จากการสำรวจของกรมสรรพากรพบว่าวิธีการโกงภาษีมูลค่าเพิ่มที่พบอยู่ในปัจจุบันมี 11 วิธี คือ

1. มีการใช้เอกสารปลอมมาขอจดทะเบียนภาษีมูลค่าเพิ่ม
2. เมื่อจดทะเบียนภาษีมูลค่าเพิ่มแล้วไม่มีการดำเนินกิจการทางธุรกิจ
3. มีการนำใบกำกับภาษีที่ถูกค้าไม่ใช้ไปจำหน่ายต่อ ซึ่งพบมากในกิจการรับเหมาก่อสร้าง
4. ปลอมใบกำกับภาษีของบริษัทที่มีชื่อเสียงออกขาย
5. มีการจัดตั้งบริษัทขึ้นมาหลายบริษัทเพื่อรับซื้อใบกำกับภาษีกันเอง
6. มีการพิมพ์ใบกำกับภาษีขึ้นมาโดยไม่ได้ใช้จริง
7. ผู้ส่งออกมีการปลอมใบขนส่งสินค้าโดยอ้างว่ามีการส่งออกจริง
8. นำใบกำกับภาษีปลอมมาลดภาษีขายและนำไปลดในภาษีนิติบุคคล
9. ทางสำนักงานบัญชีซึ่งดูแลงบดุลของแต่ละบริษัทมีการแลกเปลี่ยนเอกสารภาษีซื้อขาย

ระหว่างกันโดยที่ผู้ประกอบการไม่ทราบ

10. มีการหักภาษีซื้อโดยอ้างว่าโอนไปยังบริษัทสาขา
11. มีการทำใบกำกับภาษี 2 ชุดเพื่อลักลอบการจ่ายภาษีมูลค่าเพิ่มที่แท้จริง

และโรงงานขนาดเล็กได้รับผลกระทบอย่างมาก เนื่องจากมีเงินหมุนเวียนน้อย นอกจากนั้นมีการคาดการณ์ว่าวงเงินหมุนเวียนที่ระงับเงินจากการระงับการค้ำประกันมูลค่าเพิ่มและการค้ำประกันมูลค่าเพิ่มล่าช้า มีมูลค่ารวมกันสูงถึงประมาณกว่า 1,000 ล้านบาท⁴

นอกจากปัญหาความล่าช้าในการค้ำประกันแก่ผู้ส่งออกแล้ว ปัญหาเกี่ยวกับขั้นตอนและพิธีการทางศุลกากรในการนำเข้าและส่งออกผลิตภัณฑ์สิ่งทอก็มีความสำคัญเช่นกัน กล่าวคือ ผู้ส่งออกสินค้าในปัจจุบันประสบกับปัญหาความยุ่งยากอันเกิดจากเอกสารและแบบฟอร์มที่ใช้มีจำนวนมาก ขั้นตอนการดำเนินการต่าง ๆ มีความสลับซับซ้อน รวมทั้งการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ซึ่งมีไม่เพียงพอ มีส่วนทำให้เกิดความไม่สะดวกและความล่าช้าด้วย

ผู้ประกอบการได้ให้ความเห็นเกี่ยวกับปัญหาด้านขั้นตอนและพิธีการทางศุลกากรของไทยว่า ควรมีการตัดขั้นตอนและเอกสารที่ไม่จำเป็นออก รวมทั้งมีการกำหนดหลักเกณฑ์ในการประเมินราคาสินค้าในการคำนวณอัตราภาษีที่ต้องชำระให้เป็นมาตรฐาน เพื่อให้การประเมินอัตราภาษีเป็นไปอย่างถูกต้อง และเป็นการช่วยป้องกันการทุจริตของเจ้าหน้าที่ได้อีกทางหนึ่ง

ปัญหาลำคัญอีกประการของอุตสาหกรรมสิ่งทอ โดยเฉพาะอุตสาหกรรมเส้นใยประดิษฐ์คือ ปัญหาทางด้านราคาวัตถุดิบ กล่าวคือราคาของวัตถุดิบที่ใช้ในการผลิตเส้นใยประดิษฐ์มีการปรับตัวเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องตลอดระยะเวลา 2 ปีที่ผ่านมา เฉลี่ยประมาณร้อยละ 80⁵ โดยราคาของคาโปรแลคตัมซึ่งใช้ในการผลิตเส้นใยในลอนเพิ่มจาก 1,230 เหรียญสหรัฐ/ตัน เป็น 1,880 เหรียญสหรัฐ/ตัน หรือประมาณร้อยละ 53 โพลีเอสเตอร์จากราคา 690 เหรียญสหรัฐ/ตัน เพิ่มเป็น 1,250 เหรียญสหรัฐ/ตัน หรือประมาณร้อยละ 80 เอธิลีนไกลคอล (อีจี) เพิ่มจาก 390 เหรียญสหรัฐ/ตัน เป็น 770 เหรียญสหรัฐ/ตัน หรือเพิ่มประมาณร้อยละ 95 วัสดุฟิลท์ 900 เหรียญสหรัฐ/ตัน เป็น 1,500 เหรียญสหรัฐ/ตัน และ พีทีเอ ซึ่งเป็นวัตถุดิบในการผลิตโพลีเอสเตอร์ได้ปรับตัวสูงขึ้นจาก 850 เหรียญสหรัฐ/ตัน เป็น 1,400 เหรียญสหรัฐ/ตัน

⁴“โงภษาเขตท่าปลาเน่าทั้งซ้อง ผู้ส่งออกเสื้อผ้าโดนดองเพียบ” ฐานเศรษฐกิจ (12 - 14 มิถุนายน 2539) หน้า 23

⁵“อุตสาหกรรมเส้นใยถึงวิกฤตวัตถุดิบแพงไม่เลิก หดทางสู่ตลาดโลก” ประชาชาติธุรกิจ (15 - 18 กุมภาพันธ์ 2539) หน้า 21

สำหรับแนวทางการแก้ไขปัญหาในการนี้ ผู้ผลิตต้องการให้รัฐบาลลดอัตราภาษีนำเข้าวัตถุดิบที่ใช้ในการผลิตจากต่างประเทศลง เพื่อให้ต้นทุนการผลิตของอุตสาหกรรมเส้นใยประดิษฐ์ลดลงและสามารถแข่งขันกับต่างประเทศได้

นอกจากวัตถุดิบที่ใช้ในการผลิตเส้นใยประดิษฐ์มีราคาสูงขึ้นแล้ว ผู้ประกอบการอุตสาหกรรมเส้นใยประดิษฐ์ยังประสบกับปัญหาการทุ่มตลาดจากผู้ผลิตเส้นใยประดิษฐ์จากประเทศเกาหลีและไต้หวัน ซึ่งได้รับผลกระทบจากการประกาศนำเข้าสินค้าสิ่งทอและหันมาส่งออกเส้นใยประดิษฐ์มายังประเทศไทยแทน โดยราคาเฉลี่ยของเส้นใยที่เข้ามาจำหน่ายมีราคา กิโลกรัมละ 70 บาท ในขณะที่ราคาเส้นใยในประเทศมีราคา กิโลกรัมละ 75 บาท

ปัญหาทางด้านเครื่องจักรที่ใช้ในการผลิตก็เป็นอีกปัญหาหนึ่งที่ผู้ประกอบการอุตสาหกรรมสิ่งทอประสบอยู่ โดยเครื่องจักรส่วนใหญ่ในอุตสาหกรรมสิ่งทอเป็นเครื่องจักรที่ล้าสมัย ไม่มีการซื้อเครื่องจักรใหม่มาช่วยเพิ่มกำลังการผลิตและคุณภาพของสินค้า ดังนั้นเมื่อประสบกับปัญหาด้านค่าจ้างแรงงานที่สูงขึ้นจึงส่งผลให้ผู้ผลิตมีต้นทุนค่าใช้จ่ายเพิ่มขึ้น

สาเหตุที่ผู้ผลิตส่วนใหญ่ไม่หันมาใช้เครื่องจักรที่ทันสมัยเพื่อช่วยประหยัดต้นทุนการผลิตสินค้านั้นเนื่องมาจากปัญหาเรื่องราคาของเครื่องจักรที่สูง แม้ว่าการจัดเก็บภาษีเครื่องจักรในปัจจุบันจะลดลงเหลือเพียงร้อยละ 5 แต่อัตราภาษีของอะไหล่และอุปกรณ์นั้นยังคงจัดเก็บ ณ ระดับอัตราร้อยละ 35 จึงส่งผลให้ผู้ผลิตยังต้องจ่ายเงินเป็นจำนวนมากหากต้องการเปลี่ยนแปลงเครื่องจักรให้ทันสมัยขึ้น แม้ว่าผู้ผลิตหลายรายมีความต้องการที่จะปรับปรุงทางด้านเครื่องจักรในกิจการของตน แต่ผู้ผลิตเหล่านั้นก็ไม่สามารถดำเนินการได้ เนื่องจากไม่มีทุนเพียงพอที่จะเปลี่ยนเครื่องจักร ผู้ผลิตในอุตสาหกรรมสิ่งทอจึงเสนอให้รัฐบาลมีการให้ความช่วยเหลือทางการเงินแก่กิจการที่ต้องการเปลี่ยนแปลงเครื่องจักร เช่น อาจเป็นการให้กู้เงินโดยคิดดอกเบี้ยต่ำ หรือมีระยะเวลาปลอดดอกเบี้ย เป็นต้น

ผู้ประกอบการอุตสาหกรรมเส้นใยประดิษฐ์ในปัจจุบันประสบปัญหาด้านไฟฟ้า โดยปัญหาส่วนใหญ่ที่พบคือ ปัญหาไฟฟ้าตกและไฟฟ้าดับ ซึ่งส่งผลต่อการผลิตที่ต้องทำการผลิตอย่างต่อเนื่อง นอกจากนี้ ค่าไฟฟ้าก็เป็นปัญหาที่สำคัญด้วยเช่นกัน ผู้ผลิตบางรายได้มีการ

เสนอให้ปรับลดค่าพลังงานไฟฟ้า เพื่อช่วยให้ผู้ผลิตมีต้นทุนการผลิตที่ต่ำลง และสามารถแข่งขันกับต่างประเทศได้

5.1.2 ปัญหาจากต่างประเทศ

นอกจากปัญหาภายในประเทศที่ผู้ประกอบการในอุตสาหกรรมเส้นใยประดิษฐ์ และอุตสาหกรรมเสื้อผ้าสำเร็จรูปประสบอยู่แล้ว ผู้ประกอบการเหล่านั้นยังต้องเผชิญกับปัญหาจากต่างประเทศอีกด้วย ซึ่งผลจากการศึกษาครั้งนี้พบว่า ปัญหาทางด้านภาษีอากร นับเป็นปัญหาสำคัญที่สุดของอุตสาหกรรมเส้นใยประดิษฐ์ กล่าวคือมีผู้ผลิตจำนวน 5 รายที่ประสบกับปัญหาด้านนี้ รองลงมาคือปัญหาด้านการกีดกันทางการค้า ปัญหาด้านวัตถุดิบที่นำเข้า และปัญหาด้านขั้นตอนการส่งออก ตามลำดับ (ตารางที่ 5.3) เมื่อพิจารณาถึงอุตสาหกรรมเสื้อผ้าสำเร็จรูปขนาดเล็กพบว่า ส่วนใหญ่ของผู้ประกอบการไม่ประสบปัญหาจากทางด้านต่างประเทศ เนื่องจากเป็นการผลิตขนาดเล็กและเน้นการจำหน่ายสินค้าภายในประเทศ มิได้เป็นการผลิตเพื่อส่งออก แต่สำหรับกิจการที่มีปัญหาจากต่างประเทศนั้นพบว่า ได้แก่ ปัญหาด้านขั้นตอนการส่งออกและภาษีอากรเป็นหลัก ทางด้านปัญหาของผู้ประกอบการอุตสาหกรรมเสื้อผ้าสำเร็จรูปขนาดกลางจากต่างประเทศที่สำคัญคือ ปัญหาด้านภาษีอากร และการกีดกันทางการค้าเป็นหลัก รองลงมาคือ ปัญหาด้านวัตถุดิบที่นำเข้าจากต่างประเทศ ส่วนอุตสาหกรรมเสื้อผ้าสำเร็จรูปขนาดใหญ่ที่ทำการสำรวจประสบกับปัญหาจากต่างประเทศที่สำคัญ 3 ประการ คือ ปัญหาด้านภาษีอากร ปัญหาด้านวัตถุดิบที่นำเข้า และปัญหาด้านขั้นตอนการส่งออก

จากการศึกษาในครั้งนี้พบว่า ปัญหาอีกประการหนึ่งที่ผู้ประกอบการอุตสาหกรรมสิ่งทอไทยประสบคือ ปัญหาด้านภาษีอากร โดยอุตสาหกรรมเส้นใยประดิษฐ์ของประเทศไทยในปัจจุบันประสบกับปัญหาการตั้งกำแพงภาษีจากสหภาพยุโรป โดยมีการกล่าวหาว่าประเทศไทยได้ทำการทุ่มตลาด (Dumping) สินค้าเส้นใยประดิษฐ์ชนิดโพลีเอสเตอร์ (Polyester Texture Yam : PTY) พร้อมกับได้ประกาศจัดเก็บภาษีตอบโต้การทุ่มตลาดชั่วคราว (Provisional Anti-Dumping Duty) จากผู้ประกอบการเส้นใยประดิษฐ์ที่ส่งออกเส้นใยโพลีเอสเตอร์ไปยังสหภาพยุโรปตั้งแต่วันที่ 23 พฤษภาคม พ.ศ. 2539 โดยสหภาพยุโรปตั้งกำแพงภาษีสูงถึงร้อยละ 29.6 ซึ่งเป็นอัตราภาษีที่สูงที่สุดเมื่อเทียบกับอัตราภาษีที่เรียกเก็บจากประเทศอื่น ๆ^๑ ทำให้ผู้ส่งออกเส้นใย

^๑"เส้นใยสังเคราะห์ไทยโคม่า สารพันปัญหาเริ่ม" ฐานเศรษฐกิจ (30 กันยายน - 1 ตุลาคม 2539)

**ตารางที่ 5.3 : ปัญหาและอุปสรรคจากต่างประเทศของอุตสาหกรรมเส้นใยประดิษฐ์และ
อุตสาหกรรมเสื้อผ้าสำเร็จรูป**

	อุตสาหกรรม เส้นใยประดิษฐ์	อุตสาหกรรมเสื้อผ้าสำเร็จรูป		
		ขนาดเล็ก	ขนาดกลาง	ขนาดใหญ่
ปัญหาด้านการส่งออก	0	1	1	2
ปัญหาด้านอัตราภาษีอากร	5	2	4	9
ปัญหาด้านวัตถุดิบที่นำเข้า	2	1	3	9
ปัญหาด้านการตลาด	1	1	2	1
ปัญหาด้านการกีดกันทางการค้า	3	0	4	2
ปัญหาด้านขั้นตอนการส่งออก	2	2	0	9
อื่น ๆ	0	1	1	2
ไม่มี, ไม่ตอบ	1	9	5	1

ที่มา : จากการสำรวจข้อมูลภาคสนาม

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ประดิษฐ์ชาวไทยมีความสามารถในการแข่งขันกับประเทศอื่น ๆ น้อยลง เนื่องจากราคาที่สูงขึ้นจากการเก็บภาษีตอบโต้การทุ่มตลาดดังกล่าว

นอกจากการตั้งกำแพงภาษีจากกลุ่มประเทศสหภาพยุโรปแล้ว ประเทศอินเดียยังมีการประกาศไต่สวนประเทศไทยโดยกล่าวหาว่าไทยมีการทุ่มตลาดเส้นใยสังเคราะห์อะคริลิก (Acrylic) ที่นำไปใช้เป็นวัตถุดิบในการผลิตเสื้อกันหนาว เสื้อไหมพรม พรม และตุ๊กตาขนสัตว์อีกด้วย แต่ในขณะนี้ยังไม่ได้แจ้งผลกระทบต่อประเทศไทยเนื่องจากเพิ่งจะมีการประกาศออกมาเท่านั้น

นอกจากนี้ ผู้ผลิตเสื้อผ้าสำเร็จรูปบางรายยังประสบกับปัญหาโควตาการส่งออกซึ่งมีการจัดสรรให้แก่แต่ละกิจการตามประวัติการส่งออก โดยผู้ประกอบการอุตสาหกรรมเสื้อผ้าสำเร็จรูปได้ให้ข้อมูลเพิ่มเติมว่า กิจการของตนมีความสามารถในการผลิตสินค้าได้มากและมีความต้องการส่งสินค้าไปจำหน่ายยังต่างประเทศ แต่ไม่สามารถส่งออกไปจำหน่ายได้ เนื่องจากได้ทำการส่งออกจนเต็มโควตาของตนแล้ว ทำให้ต้องซื้อโควตาจากกิจการอื่นที่ใช้โควตาไม่หมด มีผลให้ต้นทุนของผู้ผลิตรายนี้เพิ่มสูงขึ้น และกระทบต่อความสามารถในการแข่งขันกับต่างประเทศในที่สุด แต่อย่างไรก็ดี เนื่องจากในความตกลงว่าด้วยสิ่งทอและเสื้อผ้า (Agreement on Textile and Clothing)⁷ ภายใต้องค์การการค้าโลก (World Trade Organization : WTO) ซึ่งมีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม พ.ศ. 2537 เป็นต้นมา ได้กำหนดให้การค้าสิ่งทอระหว่างประเทศสมาชิกในข้อตกลงฉบับนี้ทำการปลดปล่อยสินค้าสิ่งทออย่างค่อยเป็นค่อยไปภายใน 10 ปี เพื่อให้สิ่งทอนั้นเข้าสู่ระบบของ GATT (General Agreement on Tariffs and Trade) กล่าวคือ ประเทศผู้นำเข้าสิ่งทอ เช่น สหรัฐอเมริกา แคนาดา นอร์เวย์ และสหภาพยุโรป จะต้องประกาศยกเลิกการควบคุมการนำเข้าด้วยระบบโควตาในแต่ละรายการภายในระยะเวลา 3 ช่วง เริ่มตั้งแต่ปี 2538 ถึง 2548⁸ ดังนั้น โควตาการส่งออกผลิตภัณฑ์สิ่งทอที่ผู้ส่งออกชาวไทยมีอยู่ก็จะหมดไปทั้งผู้ผลิตรายเล็กและรายใหญ่ ทำให้เกิดโอกาสในการส่งออกผลิตภัณฑ์สิ่งทออย่างเท่าเทียมกัน แต่เมื่อพิจารณาถึงการแข่งขันกับต่างประเทศ เช่น จีน อินเดีย เวียดนาม ปากีสถาน และเวียดนาม พบว่ามีการแข่งขันที่รุนแรง

⁷ ความตกลงว่าด้วยสิ่งทอและเสื้อผ้า (Agreement on Textile and Clothing) เป็นข้อตกลงพหุภาคีที่นำมาใช้แทน MFA (Multifiber Arrangement) ซึ่งจะถูกยกเลิกไปในระยะเวลา 10 ปี (MFA Phase - Out Period) คือช่วงปี พ.ศ. 2538 - 2548 โดยในปี พ.ศ. 2549 เป็นต้นไปการค้าสิ่งทอจะดำเนินโดยเสรี ไม่มีโควตา

⁸ ดูรายละเอียดในภาคผนวก ข

ขึ้น เนื่องจากแต่ละประเทศไม่มีโควตาในการส่งออกเหมือนกัน ดังนั้นประเทศที่มีต้นทุนการผลิตต่ำกว่าจะเป็นฝ่ายได้เปรียบ

นอกจากการปลดปล่อยสินค้าสิ่งทอตามข้อตกลงว่าด้วยสิ่งทอและเสื้อผ้าแล้ว ปัจจุบันการรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจต่าง ๆ อาทิ เขตการค้าเสรีอาเซียน (ASEAN Free Trade Area : AFTA) และกลุ่มความร่วมมือทางเศรษฐกิจเอเชีย - แปซิฟิก (Asia - Pacific Economic Cooperation : APEC)^๑ ก็มีผลกระทบต่อการค้าสิ่งทอของประเทศไทยเช่นกัน กล่าวคือ แม้ว่าการร่วมมือในกลุ่มประเทศภาคีทั้งด้านการปรับลดภาษีและการเปิดเสรีทางการค้าจะส่งผลให้ต้นทุนการผลิตและการตลาดของสินค้าลดลงก็ตาม แต่การแข่งขันภายในกลุ่มจะทวีความรุนแรงยิ่งขึ้น เนื่องจากมีประเทศคู่แข่งที่สำคัญ เช่น อินโดนีเซีย และเวียดนาม ซึ่งมีข้อได้เปรียบผู้ผลิตชาวไทย ในด้านค่าจ้างแรงงานเป็นสมาชิกด้วย ยิ่งไปกว่านั้น เมื่อมีการรวมกลุ่มกันขนาดใหญ่ขึ้น เช่น APEC การแข่งขันภายในกลุ่มจะยิ่งทวีความรุนแรงยิ่งขึ้นเป็นลำดับ เนื่องจากผู้ส่งออกสิ่งทอที่สำคัญของโลกได้รวมเป็นภาคีหลายราย เช่น จีน ฮองกง ไต้หวัน และเกาหลีใต้ ประเทศเหล่านี้มีความสามารถในการผลิตสูงกว่าประเทศไทย ในที่สุดการรวมกลุ่มดังกล่าวอาจเกิดปัญหาต่อตลาดสินค้าของประเทศไทยได้

สำหรับปัญหาทางด้านวัตถุดิบที่นำเข้าพบว่า อุตสาหกรรมเสื้อผ้าสำเร็จรูปขนาดใหญ่บางรายประสบปัญหาวัตถุดิบแพง และไม่ส่งตามเวลา ทำให้ผู้ผลิตไม่สามารถผลิตได้ตามคำสั่งของลูกค้าต่างประเทศ เกิดความล่าช้า เป็นการทำให้เสียชื่อเสียงและความเชื่อถือของลูกค้าต่อสินค้าของประเทศไทย ทั้งนี้ข้อมูลที่ได้เพิ่มเติมทำให้ทราบว่า นอกจากการส่งมอบวัตถุดิบจากต่างประเทศช้ากว่ากำหนดแล้ว วิธีการทางศุลกากรในการนำเข้า - ส่งออกสินค้าก็มีส่วนทำให้เกิดความล่าช้าด้วย กล่าวคือ ผู้ผลิตบางรายให้ความเห็นว่า เจ้าหน้าที่ศุลกากรทำงานล่าช้า มีการตั้งเรื่อง ทำให้การผลิตสินค้าล่าช้าไปกว่าเดิม และส่งผลให้มีปัญหากับลูกค้าต่างประเทศในที่สุด

ยิ่งไปกว่านั้น ในปัจจุบันการกีดกันทางการค้าโดยอาศัยมาตรการด้านสิ่งแวดล้อมเริ่มเป็นปัญหาที่มีความสำคัญในปัจจุบัน เนื่องจากประเทศคู่ค้าของไทยหลาย ๆ ประเทศหันมาให้ความสำคัญเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม โดยมีการกำหนดมาตรฐานสากลว่าด้วยการจัดการสิ่งแวดล้อม (ISO 14000) สำหรับสินค้าที่จะนำไปจำหน่ายยังประเทศของตน ห้ามมิให้ผู้ผลิตภัณฑ์ที่อาจก่อ

^๑ดูรายละเอียดในภาคผนวก ค

ให้เกิดอันตรายต่อผู้บริโภคเข้าไปจำหน่าย เช่น ประเทศเยอรมนี และสหภาพยุโรป ได้ออกกฎระเบียบใหม่ในการห้ามนำเข้าสิ่งทอและเสื้อผ้าที่ใช้หรือมีส่วนประกอบของสารเคมีประเภทอะโซไดยส (Azo Dyes) จำนวน 20 ชนิด ซึ่งเป็นสารเคมีที่ใช้ในการฟอกย้อมสีในเสื้อผ้า เนื่องจากมีผลกระทบต่อสุขภาพของผู้ใช้และมีส่วนทำลายสิ่งแวดล้อม ระเบียบดังกล่าวมีผลบังคับใช้กับสินค้าสิ่งทอที่นำเข้านับตั้งแต่วันที่ 31 มีนาคม พ.ศ. 2539¹⁰ โดยครอบคลุมสินค้าในกลุ่มเสื้อผ้า ผ้าปูที่นอน ปลอกหมอน เสื้อที-เชิร์ต และสินค้าอื่น ๆ ที่ต้องมีการสัมผัสกับผิวหนังโดยตรง

จากผลการสัมภาษณ์ผู้ประกอบการพบว่า ประเทศผู้นำเข้าบางประเทศมีการห้ามใช้สีย้อมฟอสฟอรัสในการย้อมสีสิ่งทอที่ส่งไปจำหน่ายด้วย เนื่องจากฟอสฟอรัสดังกล่าวมีส่วนทำลายสิ่งแวดล้อม จึงให้ใช้เทปกาวปิดหีบห่อแทน ดังนั้น ผู้ผลิตสินค้าที่ต้องการส่งสินค้าไปจำหน่ายยังต่างประเทศจึงต้องปฏิบัติตามอย่างเคร่งครัดในการที่จะส่งสินค้าไปยังประเทศเหล่านั้น

นอกเหนือจากการกำหนดมาตรฐานสากลว่าด้วยการจัดการสิ่งแวดล้อม (ISO 14000) แล้ว ปัจจุบันยังมีมาตรการอื่น ๆ ที่ใช้เป็นข้ออ้างในการกีดกันทางการค้าด้วย เช่น มาตรฐานระบบคุณภาพ (ISO 9000) มาตรฐานทางด้านสุขอนามัยและความปลอดภัยของสินค้า รวมทั้งมาตรการทางด้านสิทธิมนุษยชน การใช้แรงงานเด็กและสตรี เป็นต้น อย่างไรก็ตาม แม้ว่ามาตรการดังกล่าวจะทำให้ต้นทุนของสินค้าสูงขึ้นและส่งผลให้ราคาจำหน่ายสูงขึ้นตาม แต่ประเทศผู้ซื้อเหล่านั้นก็ยินดีที่จะจ่ายเงินเพิ่มขึ้นเพื่อสินค้าที่มีคุณภาพดีและปลอดภัย

ทางด้านความคิดเห็นเกี่ยวกับการกีดกันทางการค้าในรูปแบบต่าง ๆ ทั้งมาตรการด้านภาษีอากรและการจำกัดปริมาณการนำเข้านั้น ผู้ประกอบการมีความเห็นว่าเป็นเรื่องของรัฐบาลที่จะจัดสรรโควตาและจัดการการค้าเนืองงานอื่น ๆ ทั้งหมด ผู้ประกอบการทำได้แต่เพียงการร้องเรียนหรือเรียกร้องให้รัฐบาลให้ความช่วยเหลือเท่านั้น แต่อย่างไรก็ตาม ในความเห็นของผู้ประกอบการเห็นว่าข้อเรียกร้องต่าง ๆ ได้รับการตอบสนองจากภาครัฐบาลน้อยมาก

¹⁰ "เยอรมนีเพิ่มแรงด้านสิ่งทอไทย ตั้งกฎเหล็กห้ามมีสารอะโซไดยส" ผู้จัดการรายวัน (22 พฤษภาคม 2539) หน้า 3

5.2 บทบาทและการส่งเสริม/สนับสนุนของรัฐบาล

อุตสาหกรรมสิ่งทอเป็นอุตสาหกรรมหนึ่งในจำนวน 6 อุตสาหกรรมเป้าหมายที่มีการกำหนดนโยบายพัฒนาในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 7 (พ.ศ. 2535 - 2539) ซึ่งอุตสาหกรรมทั้ง 6 ประเภท ประกอบด้วย อุตสาหกรรมสิ่งทอ อุตสาหกรรมกระดาษ อุตสาหกรรมงานโลหะ อุตสาหกรรมอิเล็กทรอนิกส์ อุตสาหกรรมปิโตรเคมี และอุตสาหกรรมเหล็กและเหล็กกล้า โดยอุตสาหกรรมเหล่านี้มีความสำคัญต่อประเทศไทยทั้งในด้านที่ก่อให้เกิดมูลค่าเพิ่มสูง มีความเชื่อมโยงกับอุตสาหกรรมอื่น รวมทั้งมีการจ้างงานเป็นจำนวนมากด้วย

สำหรับการส่งเสริมอุตสาหกรรมสิ่งทอของประเทศไทยให้เติบโตและมีความสามารถที่จะแข่งขันกับต่างประเทศได้นั้น ต้องอาศัยการปรับตัวและการดำเนินกลยุทธ์ของทางด้านภาคเอกชนควบคู่ไปกับการดำเนินนโยบายส่งเสริมพัฒนาและให้ความช่วยเหลือจากภาครัฐบาล ซึ่งทางด้านนโยบายของรัฐบาลนั้นสามารถแบ่งออกได้ดังนี้¹¹

5.2.1 นโยบายส่งเสริมการประกอบการโดยเสรี

รัฐบาลได้ดำเนินนโยบายส่งเสริมการประกอบการโดยเสรี โดยมีการดำเนินการกำกับดูแลมากกว่าการควบคุมดังต่อไปนี้

ก) มีการออกประกาศกระทรวงอุตสาหกรรมเรื่อง นโยบายอุตสาหกรรมสิ่งทอ ฉบับลงวันที่ 17 มิถุนายน 2534 อนุญาตให้มีการตั้งและขยายโรงงานปั่นด้ายและทอผ้า

¹¹หน่วยปฏิบัติการพิเศษสิ่งทอ กองอุตสาหกรรมสิ่งทอ กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม. อุตสาหกรรมสิ่งทอไทย : สถานะ ปัญหา โอกาส และนโยบายส่งเสริมพัฒนา. (พฤศจิกายน 2535), หน้า 9

โดยเสรี จะเข้มงวดเฉพาะโรงงานขนาดใหญ่¹² หรือโรงงานที่อาจมีปัญหาสิ่งแวดล้อมหรือก่อความ
รำคาญแก่ชุมชน โดยในส่วนของอุตสาหกรรมสิ่งทอพอจะสรุปการจัดจำพวกโรงงานได้ดังตารางที่
5.4

ข) การนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทยได้มีการส่งเสริมให้ภาคเอกชน
จัดตั้งนิคมอุตสาหกรรมฟอกย้อมขึ้น ซึ่งอุตสาหกรรมฟอกย้อมนี้เป็นอุตสาหกรรมที่ก่อให้เกิด
ปัญหาน้ำเสียและมีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม โดยผู้ประกอบการสามารถตั้งหรือขยายโรงงานใน
เขตประกอบการอุตสาหกรรมได้โดยไม่ต้องแจ้งหรือขออนุญาตจากทางราชการ ซึ่งเกิดผลดีต่อผู้
ประกอบการอุตสาหกรรมฟอกย้อมคือ นิคมอุตสาหกรรมของอุตสาหกรรมนี้จะมีระบบบำบัดน้ำ
เสียรวม (Joint Facility) ที่ทำให้ประหยัดมากกว่าการลงทุนระบบบำบัดน้ำเสียแยกกันในแต่ละ
โรงงาน

ค) รัฐบาลได้จัดตั้งกองทุนสิ่งแวดล้อมขึ้นมาเพื่อสนับสนุนการแก้ปัญหา
ทางด้านสิ่งแวดล้อม โดยให้ผู้ประกอบการสามารถขอกู้เงินได้ในอัตราดอกเบี้ยต่ำ และระยะเวลา
ผ่อนชำระยาว เพื่อนำไปสร้างระบบกำจัดมลพิษได้

5.2.2 นโยบายส่งเสริมการลงทุน

สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน (Board of Investment : BOI) เป็น
หน่วยงานของรัฐบาลที่ให้การส่งเสริมการลงทุนในกิจการประเภทต่าง ๆ โดยเชิญชวนให้นักลงทุน
ทั้งชาวไทยและต่างประเทศเข้ามาลงทุนในกิจการที่เป็นประโยชน์ต่อเศรษฐกิจและสังคม ด้วยการ

¹²ตามพระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ. 2535 ได้จำแนกโรงงานออกเป็น 3 จำพวก คือ

- โรงงานจำพวกที่ 1 จัดเป็นโรงงานขนาดเล็ก การประกอบกิจการไม่ก่อปัญหามลพิษสิ่งแวดล้อม หรือเหตุเดือดร้อนอันตราย โรงงานจำพวกที่ 1 นี้ สามารถประกอบกิจการได้ทันทีโดยไม่ต้องแจ้งหรือขออนุญาตต่อทางราชการ

- โรงงานจำพวกที่ 2 จัดเป็นโรงงานขนาดกลาง การประกอบกิจการอาจก่อปัญหามลพิษหรือเหตุเดือดร้อนรำคาญเพียงเล็กน้อย ซึ่งสามารถแก้ไขปรับปรุงได้ง่าย โรงงานจำพวกนี้เมื่อจะประกอบกิจการโรงงานต้องแจ้งให้ทางราชการทราบก่อน

- โรงงานจำพวกที่ 3 จัดเป็นโรงงานขนาดใหญ่ การประกอบกิจการอาจก่อปัญหามลพิษหรือเหตุเดือดร้อนรำคาญ ซึ่งทางราชการต้องควบคุมดูแลอย่างใกล้ชิด โรงงานจำพวกที่ 3 นี้จะต้องขออนุญาตการตั้งโรงงานและต้องได้รับใบอนุญาตก่อนจึงจะดำเนินการได้

ตารางที่ 5.4 : การจำแนกประเภทโรงงานในการขอตั้งและขยายโรงงานสิ่งทอ

ประเภท	ขนาดโรงงาน		
	โรงงานจำพวกที่ 1	โรงงานจำพวกที่ 2	โรงงานจำพวกที่ 3
- เส้นใยประดิษฐ์	-	-	โรงงานทุกขนาด
- ปั่นด้าย , เท็กซ์เจอร์ไรซ์	เครื่องจักรไม่เกิน 20 แรงม้า ซึ่งไม่มีการฟอกย้อมสี	เครื่องจักรไม่เกิน 50 แรงม้า ซึ่งไม่มีการฟอกย้อมและไม่จัดอยู่ในจำพวกที่ 1	เครื่องจักรไม่เกิน 50 แรงม้า หรือโรงงานทุกขนาดซึ่งมีการฟอกย้อมสี
- ทอผ้า	เครื่องจักรไม่เกิน 5 แรงม้า และคนงานไม่เกิน 20 คน ซึ่งไม่มีการฟอกย้อมสี	เครื่องจักรไม่เกิน 20 แรงม้า และคนงานไม่เกิน 50 คน ซึ่งไม่มีการฟอกย้อมและไม่จัดอยู่ในจำพวกที่ 1	เครื่องจักรไม่เกิน 20 แรงม้า หรือคนงานเกิน 50 คน หรือโรงงานทุกขนาดซึ่งมีการฟอกย้อมสี
- ตักผ้า , ตักเครื่องนุ่งพรม, ตักผ้าลูกไม้	เครื่องจักรไม่เกิน 20 แรงม้าและคนงานไม่เกิน 20 คน ซึ่งไม่มีการฟอกย้อมสี	เครื่องจักรไม่เกิน 50 แรงม้า และคนงานไม่เกิน 50 คน ซึ่งไม่มีการฟอกย้อมสี และไม่จัดอยู่ในจำพวกที่ 1	เครื่องจักรเกิน 50 แรงม้า หรือคนงานเกิน 50 คน หรือ โรงงานทุกขนาดซึ่งมีการฟอกย้อมสี
- ฟอกย้อม ทิมพ์ และ แต่งสำเร็จสิ่งทอ	-	-	โรงงานทุกขนาด
- เสื่อผ้าสำเร็จรูป	คนงานไม่เกิน 20 คน	คนงานไม่เกิน 50 คน และ ไม่ จัด อยู่ใน จำพวกที่ 1	คนงานเกิน 50 คน

ที่มา : พระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ. 2535

ให้สิทธิประโยชน์ในด้านต่าง ๆ เช่น การยกเว้นหรือลดหย่อนอากรขาเข้าของวัตถุดิบและภาษีเงิน
 ได้นิติบุคคล การรับประกันที่จะไม่โอนกิจการนั้นมาเป็นของรัฐ การรับประกันที่จะไม่มีการแข่งขัน
 จากรัฐวิสาหกิจ การควบคุมราคา การอนุญาตให้เป็นเจ้าของที่ดิน และการให้นำผู้เชี่ยวชาญจาก
 ต่างประเทศเข้ามาได้ เป็นต้น ทั้งนี้โครงการที่จะได้รับการส่งเสริมการลงทุนได้แก่ โครงการที่ช่วยให้
 ฐานะดุลการชำระเงินของประเทศดีขึ้น โดยเฉพาะโครงการที่ผลิตเพื่อการส่งออก โครงการที่ส่งเสริม
 สนับสนุนการพัฒนาทรัพยากรในประเทศ โครงการที่ก่อให้เกิดการจ้างแรงงานเพิ่มขึ้น
 โครงการที่โรงงานที่ใช้ทำการผลิตตั้งกระจายในส่วนภูมิภาค โครงการที่ช่วยประหยัดพลังงานหรือ
 ทดแทนการนำเข้าพลังงาน และโครงการที่พัฒนาอุตสาหกรรมพื้นฐาน¹³

สำหรับอุตสาหกรรมสิ่งทอที่ยังคงได้รับการส่งเสริมการลงทุนมี 10 ประเภท คือ
 การผลิตเส้นใยสังเคราะห์ การปั่นด้าย การทอผ้าหรือดัดผ้า การพิมพ์สิ่งทอล้างซัก การฟอกย้อม
 พิมพ์ และแต่งสำเร็จสิ่งทอ เคหะสิ่งทอหรือผลิตภัณฑ์จากผ้า การผลิตเสื้อผ้าสำเร็จรูป การผลิต
 แอมบร่า การผลิตพรม และการผลิตถุงเท้าหรือถุงน่อง โดยอุตสาหกรรมสิ่งทอข้างต้นที่จะได้รับการ
 ส่งเสริมการลงทุนส่วนใหญ่มีเงื่อนไขว่าจะต้องตั้งอยู่ในเขต 3¹⁴ ดังแสดงในตารางที่ 5.5

ทั้งนี้เงื่อนไขดังกล่าวมีขึ้นเพื่อเร่งรัดให้อุตสาหกรรมกระจายไปสู่เขต 3 หรือ
 ภูมิภาคให้มากยิ่งขึ้น โดยมีการกำหนดหลักเกณฑ์และเงื่อนไขในการให้สิทธิประโยชน์สำหรับ
 กิจการหรือโครงการที่ได้รับการส่งเสริมการลงทุนที่อยู่ในเขตต่าง ๆ ลดหลั่นกันไป โดยกิจการหรือ
 โครงการที่ตั้งอยู่ในเขต 3 จะได้รับสิทธิประโยชน์สูงสุด และกิจการหรือโครงการที่ตั้งอยู่ในเขต 1 จะ
 ได้รับสิทธิประโยชน์ต่ำสุด

¹³ อาทิตย์ วุฒิศะโร และ ยาวินา แซ่ตั้ง, อุตสาหกรรมสิ่งทอไทยและการลงทุนจากต่างประเทศ, หน่วย
 ปฏิบัติการพิเศษสิ่งทอ กองอุตสาหกรรมสิ่งทอ กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม, (2538), หน้า 67.

¹⁴ คณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนได้กำหนดเขตส่งเสริมการลงทุนออกเป็น 3 เขต คือ
 เขต 1 ประกอบด้วยท้องที่ในเขตกรุงเทพฯ และปริมณฑล รวม 6 จังหวัด ได้แก่ กรุงเทพฯ
 สมุทรปราการ นนทบุรี ปทุมธานี สมุทรสาคร และนครปฐม
 เขต 2 ประกอบด้วยท้องที่ในเขตจังหวัดรอบ ๆ เขต 1 รวม 10 จังหวัด ได้แก่ กาญจนบุรี
 ราชบุรี สมุทรสงคราม สุพรรณบุรี ช่างทอง พระนครศรีอยุธยา สระบุรี นครนายก ฉะเชิงเทรา และ ชลบุรี
 เขต 3 ประกอบด้วยท้องที่ในเขตจังหวัดต่าง ๆ นอกเหนือจากเขต 1 และ เขต 2 รวม 60
 จังหวัด และรวมทั้งเขตนิคมอุตสาหกรรมแหลมฉบังให้ถือเป็นเขต 3 ด้วย

ตารางที่ 5.5 : ประเภทกิจการที่จะให้การส่งเสริมการลงทุนในอุตสาหกรรมสิ่งทอ

ประเภท	เงื่อนไข
1. การผลิตเส้นใยสังเคราะห์	- จะต้องตั้งอยู่ในเขต 2 หรือเขต 3
2. การปั่นด้าย	- จะต้องตั้งอยู่ในเขต 3
3. การทอหรือดักผ้า	- จะต้องตั้งอยู่ในเขต 3
4. การพิมพ์สิ่งทอ สิ่งดัก	- ไม่กำหนดเงื่อนไข
5. การฟอกย้อมพิมพ์และแต่งสำเร็จ (ทอ , ดัก)	- ไม่กำหนดเงื่อนไข
6. เศษสิ่งทอหรือผลิตภัณฑ์จากผ้า	- จะต้องตั้งอยู่ในเขต 3
7. การผลิตเสื้อผ้าสำเร็จรูป	- จะต้องตั้งอยู่ในเขต 3
8. การผลิตแถบตรา	- จะต้องตั้งอยู่ในเขต 3
9. การผลิตทรม	- จะต้องตั้งอยู่ในเขต 3
10. การผลิตถุงเท้าหรือถุงน่อง	- จะต้องตั้งอยู่ในเขต 3

ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน

5.2.3 นโยบายทางการสนับสนุนทางการเงินแก่ผู้ผลิตและผู้ส่งออก

ได้มีการจัดตั้งธนาคารเพื่อการส่งออกและนำเข้า (EXIM Bank) ขึ้นในปี 2536 โดยเป็นสถาบันการเงินที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อส่งเสริมและสนับสนุนการส่งออก การนำเข้า และการลงทุนทั้งในประเทศและต่างประเทศ มีการให้ความช่วยเหลือและส่งเสริมในรูปแบบต่าง ๆ คือ

- (1) การให้สินเชื่อ (Financing) ระยะปานกลางและระยะยาวเพื่อสนับสนุนการส่งออกของประเทศ
- (2) การค้ำประกัน (Guarantee) เป็นการให้บริการแก่ผู้ส่งออกที่ต้องการสินเชื่อหรือบริการอื่น ๆ จากสถาบันการเงินแต่มีหลักทรัพย์ค้ำประกันไม่เพียงพอ
- (3) การรับประกัน (Insurance) เป็นการรับประกันแก่ผู้ส่งออกต่อความเสียหายที่เกิดขึ้นในกรณีที่ผู้ซื้อไม่สามารถชำระค่าสินค้าแก่ผู้ส่งออกในประเทศได้
- (4) การรับช่วงซื้อตั๋วสัญญาใช้เงินจากการส่งออก (Refinancing) เป็นการให้กู้ยืมแก่สถาบันการเงินในประเทศภายหลังจากได้ให้สินเชื่อระยะสั้นแก่ผู้ส่งออก
- (5) การเข้าร่วมลงทุนในกิจการในต่างประเทศที่จะมีผลสนับสนุนการนำเข้าจากประเทศไทยและส่งเสริมธุรกิจไทย ตลอดจนร่วมลงทุนในประเทศเพื่อประโยชน์ในการส่งออกและประโยชน์ทางเศรษฐกิจของประเทศ

5.2.4 นโยบายส่งเสริมสนับสนุนการส่งออก

กรมส่งเสริมการส่งออก กระทรวงพาณิชย์ มีบทบาทหน้าที่ในการส่งเสริมการส่งออก โดยดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ได้แก่

- (1) จัดฝึกอบรมและสัมมนาทางด้านการตลาดและการส่งออกให้แก่ผู้ส่งออกและผู้สนใจทั่วไป
- (2) รวบรวม จัดทำ และเผยแพร่เอกสารข้อมูลข่าวสารด้านการค้า
- (3) จัดคณะผู้แทนการค้าไปเยี่ยมตลาดต่างประเทศ (Trade Mission) เพื่อให้ผู้ส่งออกชาวไทยมีโอกาสพบปะผู้นำเข้าชาวต่างประเทศ ตลอดจนร่วมงานหรือจัดงานแสดงสินค้าในต่างประเทศ

(4) สำหรับธุรกิจเสื้อผ้าสำเร็จรูป มีการจัดงาน Ready-to-Wear ซึ่งเป็นการจัดให้คณะผู้แทนการค้าจากต่างประเทศเข้าชมงาน เพื่อติดต่อกิจการกับผู้ผลิตและผู้ส่งออกของไทยโดยตรง

5.2.5 การเจรจาการค้าและการบริหารโควต้าส่งออก

กรมการค้าต่างประเทศ กระทรวงพาณิชย์ เป็นหน่วยงานที่มีบทบาทหน้าที่หลักในการเจรจาการค้าสิ่งทอกับประเทศที่มีข้อตกลงด้านโควต่านำเข้าสินค้าสิ่งทอกับประเทศไทย¹⁵ และบริหารการจัดสรรโควต้าส่งออกสินค้าสิ่งทอ โดยการจัดสรรโควต้าแก่ผู้ขออนุญาตจะพิจารณาเป็น 3 ลักษณะ คือ¹⁶

(1) โควต้าหลัก โดยนำประวัติการส่งออกสุทธิของแต่ละรายมาพิจารณาจัดสรรโควต้าเป็นหลัก

(2) โควต้าเสริม ให้นำปริมาณส่วนหนึ่งของอัตราเพิ่มประจำปีมาทำการพิจารณาจัดสรรเป็นโควต้าเสริมให้แก่นิติบุคคลที่เข้าร่วมกิจกรรมส่งเสริมการส่งออกเสื้อผ้าสำเร็จรูปของกรมส่งเสริมการส่งออก

(3) โควต้ากองกลาง ให้นำปริมาณการส่งออกที่เหลือจากโควต้าหลัก โควต้าเสริม และที่ได้มาจากการใช้สิทธิตามข้อตกลงมาจัดสรรเป็นโควต้ากองกลาง

5.2.6 นโยบายภาษีอากรเพื่อส่งเสริมการส่งออก

รัฐบาลมีการดำเนินนโยบายด้านภาษีหลายประการดังนี้

(1) การปฏิรูปโครงสร้างภาษี กระทรวงการคลังได้นำระบบภาษีมูลค่าเพิ่ม (Value Added Tax : VAT) มาใช้แทนภาษีการค้า (Business Tax) ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม

¹⁵ปัจจุบันประเทศที่มีข้อตกลงทางด้านโควต่านำเข้าสินค้าสิ่งทอกับประเทศไทยมี 18 ประเทศ ได้แก่ สหรัฐอเมริกา นอร์เวย์ แคนาดา และกลุ่มประเทศสหภาพยุโรป ซึ่งประกอบด้วย ออสเตรเลีย เบลเยียม เนเธอร์แลนด์ สกอตแลนด์ เยอรมัน เดนมาร์ก กรีซ สเปน ฟินแลนด์ ฝรั่งเศส สหราชอาณาจักร ไอร์แลนด์ อิตาลี โปรตุเกส และสวีเดน

¹⁶อาทิตย์ วุฒิกะโร และ เขาวนิจ แซ่ตั้ง, อุตสาหกรรมสิ่งทอไทยและการลงทุนจากต่างประเทศ, หน้า

2535 เพื่อจัดความซ้ำซ้อนของภาระภาษี ช่วยส่งเสริมการรับช่วงการผลิต และก่อให้เกิดความชำนาญเฉพาะด้านด้วย

(2) การปรับโครงสร้างภาษีอากรนำเข้า รัฐบาลได้เริ่มปรับภาษีนำเข้าสินค้าตั้งแต่ปี 2533 จนกระทั่งปัจจุบันได้ปรับโครงสร้างภาษีแล้วทุกประเภทสินค้า ยกเว้นสินค้าเกษตร โดยเป็นการปรับลดภาษีให้ต่ำลงจากที่เคยเก็บในอดีต เหลือไม่เกินร้อยละ 30 รวมทั้งลดจำนวนอัตราภาษีที่เคยมีอยู่ถึง 39 อัตราให้เหลือเพียง 6 อัตรา¹⁷ สำหรับรายละเอียดของการปรับลดภาษีได้แสดงไว้ในตารางที่ 5.3

(3) การขอคืนภาษีอากรนำเข้าวัตถุดิบที่นำมาผลิตเพื่อการส่งออก เป็นการขอคืนภาษีอากรตามมาตรา 19 ทวิ ตามนโยบายช่วยเหลือผู้ส่งออก โดยผู้นำเข้าต้องชำระภาษีอากรนำเข้าก่อนเป็นเงินสด หรือใช้หนังสือค้ำประกันของธนาคารมาค้ำประกัน และเมื่อนำวัตถุดิบนั้นมาทำการผลิตเป็นสินค้าและส่งออกแล้ว ก็สามารถนำหลักฐานมายื่นขอคืนภาษีอากรจากกรมศุลกากรได้ ทั้งนี้ต้องขอคืนค่าภาษีอากรภายใน 6 เดือนนับตั้งแต่วันส่งออก

ในปัจจุบันกระทรวงการคลังได้ผ่อนผันการคิดภาษีอากรนำเข้าในกรณีมาตรา 19 ทวิ เพียงกึ่งหนึ่งของอัตราปกติ เพื่อลดภาระและส่งเสริมการผลิตเพื่อการส่งออกให้สามารถแข่งขันได้มากขึ้น

(4) การขอชดเชยภาษีอากรสินค้าส่งออก รัฐบาลจะจ่ายเงินให้แก่ผู้ส่งออกในรูปของบัตรภาษีสำหรับสินค้าที่ผลิตในราชอาณาจักร ครอบคลุมถึงการขายสินค้าให้ส่วนราชการหรือรัฐวิสาหกิจตามโครงการเงินกู้หรือเงินช่วยเหลือจากต่างประเทศ รวมทั้งการขายสินค้าให้แก่โครงการระหว่างประเทศ หรือหน่วยงานที่มีสิทธินำสินค้าเข้ามาโดยได้รับการยกเว้นภาษีอากร เพื่อเป็นการทดแทนค่าภาระภาษีอากรที่ผู้ผลิตเสียไปในทุกขั้นตอนการผลิต ซึ่งค่าภาษีอากรที่รัฐชดเชยให้ได้แก่ ภาษีอากรที่มีอยู่ในมูลค่าของวัสดุ อุปกรณ์ อะไหล่ เครื่องจักร เชื้อเพลิง พลังงานอย่างอื่นที่ใช้ในการผลิตสินค้า แต่ไม่รวมถึงภาษีเงินได้ ค่าภาคหลวง ภาษีอากรที่ได้ขอคืนตามภาษีอื่นแล้ว อนึ่ง การขอชดเชยภาษีอากรนี้ต้องดำเนินการภายใน 1 ปี นับตั้งแต่วันส่งออก สำหรับอัตราชดเชยของสินค้าสิ่งทอนั้น มีอัตราชดเชยรายการสำคัญ ๆ พอสรุปได้ดังตารางที่ 5.6

¹⁷เรื่องเดียวกัน, หน้า 73.

ตารางที่ 5.6 : สรุปอัตราเงินชดเชยค่าภาษีอากรสินค้าสิ่งทอรายการหลัก

ชนิดผลิตภัณฑ์	อัตรา (ร้อยละ)
เส้นใย	
- ฝ้ายและใยพืชอื่น เช่น ลินิน ศรนาภายณ์	0.13
- เส้นไหมดิบ (Raw Silk)	.00
- รานแกะ รนสัตว์	0.17
- ใยประดิษฐ์สั้น (Staple / Tow)	4.66 / 4.76
เส้นด้าย	
- ด้ายฝ้าย ลินิน ด้ายไหม (Thrown Silk)	4.76
ด้ายรานแกะ รนสัตว์ และด้ายใยประดิษฐ์สั้น	
- ด้ายใยประดิษฐ์ยาว (Filament)	0.33
ผ้า	
- ผ้าทอ (เส้นใยทุกชนิด)	0.17
- ผ้าถัก	1.41
เครื่องนุ่งห่ม	
- จากผ้าทอ	1.25
- จากผ้าถัก	1.41

ที่มา : สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

5.2.7 การส่งเสริมพัฒนาด้านบุคลากรและด้านเทคนิควิชาการ

ก) การพัฒนาด้านบุคลากร ในปัจจุบันมีสถาบันที่ให้การศึกษาและมีกรอบทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีสิ่งทอโดยตรงจำนวน 8 สถาบัน แยกเป็นสถาบันการศึกษาจำนวน 6 สถาบันคือ

- (1) วิทยาลัยเทคนิคโพธาราม
- (2) สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตเทเวศร์
- (3) สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตเทคนิคกรุงเทพ
- (4) สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตชุมพรเขตอุดมศักดิ์
- (5) สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตพายัพ (เจ็ดยอด) เชียงใหม่
- (6) คณะวิทยาศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

และสถาบันสำหรับพัฒนาอุตสาหกรรมสิ่งทอที่ให้บริการด้านฝึกอบรมสัมมนา 2 สถาบัน คือ

(1) กองอุตสาหกรรมสิ่งทอ กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม กระทรวงอุตสาหกรรม เป็นหน่วยงานที่มีการส่งเสริมและสนับสนุนทางด้านวิชาการแก่ภาคอุตสาหกรรมสิ่งทอในรูปแบบต่าง ๆ เช่น มีการวิจัยและการทดลองเพื่อการพัฒนาเทคโนโลยีการผลิต การควบคุมคุณภาพสิ่งทอ การเก็บรวบรวมข้อมูลและข่าวสารรวมทั้งการเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับอุตสาหกรรมสิ่งทอ ตลอดจนมีการตรวจวิเคราะห์และรับรองคุณภาพสิ่งทอทุกประเภท เป็นต้น

สำหรับการดำเนินการดังกล่าวมีการร่วมมือกับหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชน ของทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ เช่น สมาคมอุตสาหกรรมสิ่งทอต่าง ๆ บริษัทตัวแทนจำหน่ายวัตถุดิบและเครื่องจักร องค์การระหว่างประเทศ เช่น JETRO ประเทศญี่ปุ่น Technonet Asia ตลอดจนบริษัทผู้ผลิตเครื่องจักรอุปกรณ์จากต่างประเทศ

(2) สถาบันพัฒนาอุตสาหกรรมเครื่องนุ่งห่ม สมาคมอุตสาหกรรมเครื่องนุ่งห่มไทย ดำเนินการด้านฝึกอบรมเพื่อพัฒนาบุคลากรในหลักสูตรต่าง ๆ เช่น การสร้างแบบ การตัดผ้า การเย็บ เป็นต้น รวมทั้งสนับสนุนกรมการศึกษานอกโรงเรียน กระทรวงศึกษาธิการด้วย

ข) การให้บริการทางเทคนิควิชาการอื่น กองอุตสาหกรรมสิ่งทอ กรมส่งเสริมอุตสาหกรรมเป็นหน่วยงานหลักของรัฐบาลที่ดำเนินการส่งเสริมสนับสนุนทางด้านเทคนิควิชาการแก่ภาคอุตสาหกรรมสิ่งทอ เช่น การให้บริการวิเคราะห์ทดสอบและรับรองคุณภาพของเส้นใย เส้นด้าย ผ้าผืน และผลิตภัณฑ์สิ่งทอสำเร็จรูป นอกจากนี้ยังบริการให้คำปรึกษา แนะนำ เพื่อปรับปรุงหรือแก้ไขปัญหาด้านเทคโนโลยีให้แก่โรงงาน สนับสนุนด้านข้อมูลข่าวสารด้านเทคโนโลยีและภาวะเศรษฐกิจอุตสาหกรรมสิ่งทอ แนวโน้มแฟชั่นและรูปแบบผลิตภัณฑ์ ตลอดจนการออกแบบสิ่งทอด้วย

นอกจากการให้บริการทางวิชาการโดยกองอุตสาหกรรมสิ่งทอแล้ว กระทรวงวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม โดยศูนย์เทคโนโลยีและวัสดุแห่งชาติเป็นหน่วยงานที่ดำเนินการวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีสิ่งทอ และให้การอุดหนุนทางการเงินด้านการวิจัยและการพัฒนาดังกล่าวแก่นักวิจัยของหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งภาครัฐและเอกชน รวมทั้งเผยแพร่สนับสนุนผลงานวิจัยเหล่านั้นให้เกิดผลในเชิงพาณิชย์

5.2.8 การสร้างความร่วมมือระหว่างภาครัฐและเอกชน

รัฐบาลได้มีการส่งเสริมภาคเอกชนที่มีการรวมตัวกันในรูปขององค์กรอย่างเป็นทางการ ให้มีส่วนร่วมมากขึ้นในการให้คำปรึกษาเสนอแนะทางด้านนโยบายการผลิต การส่งออก การเจรจาทางการค้า ตลอดจนร่วมส่งเสริมพัฒนาด้านตลาดต่างประเทศร่วมกับหน่วยงานภาครัฐบาล เช่น การร่วมคณะผู้แทนทางการค้า การจัดงานแสดงสินค้า และการร่วมงานแสดงสินค้าในต่างประเทศ เป็นต้น

ปัจจุบันมีองค์กรภาคเอกชนที่เกี่ยวข้องทางด้านอุตสาหกรรมสิ่งทอจำนวน 6 องค์กร คือ สมาคมอุตสาหกรรมสิ่งทอไทย สมาคมอุตสาหกรรมทอผ้าไทย สมาคมไหมไทย สมาคมอุตสาหกรรมผลิตภัณฑ์ใยสังเคราะห์ สมาคมอุตสาหกรรมผลิตภัณฑ์เครื่องนุ่งห่มไทย และสมาคมอุตสาหกรรมฟอกย้อม ทิมพ์ และตกแต่งสิ่งทอไทย ทั้ง 6 สมาคมนี้มีการรวมตัวกันอย่างไม่เป็นทางการในรูปของสหพันธ์อุตสาหกรรมสิ่งทอไทยด้วย

อย่างไรก็ดี จากการเก็บข้อมูลในการศึกษาคั้งนี้พบว่า เมื่อสอบถามผู้ประกอบการอุตสาหกรรมเส้นใยประดิษฐ์และอุตสาหกรรมเสื้อผ้าสำเร็จรูปเกี่ยวกับรูปแบบของความช่วย

เหลือจากรัฐบาลที่แต่ละกิจการได้รับ พบว่า ผู้ประกอบการจำนวน 4 รายจาก 8 รายของอุตสาหกรรมเส้นใยประดิษฐ์ได้รับความช่วยเหลือทางด้านภาษีอากร (ตารางที่ 5.7) เช่น การลดภาษีนำเข้าวัตถุดิบและเครื่องจักร ส่วนอีก 2 ราย ตอบว่าไม่ได้รับความช่วยเหลือจากรัฐบาลแต่อย่างใด นอกจากนั้นอีก 2 กิจการที่เหลือไม่ตอบคำถามนี้ ส่วนกิจการเสื้อผ้าสำเร็จรูปขนาดเล็กที่ทำการสำรวจส่วนใหญ่ มีความเห็นว่ากิจการของตนไม่ได้รับความช่วยเหลือจากรัฐบาล มีเพียงส่วนน้อยเท่านั้นที่ได้รับความช่วยเหลือจากรัฐบาลในด้านของการส่งเสริมความรู้และทักษะในการปฏิบัติงานของแรงงาน การให้ความช่วยเหลือทางด้านภาษีอากร และการประชาสัมพันธ์เพื่อส่งเสริมผลิตภัณฑ์ สำหรับอุตสาหกรรมเสื้อผ้าสำเร็จรูปขนาดกลางส่วนใหญ่ มีความเห็นเช่นเดียวกับอุตสาหกรรมเสื้อผ้าสำเร็จรูปขนาดเล็กว่า อุตสาหกรรมของตนไม่ได้รับความช่วยเหลือจากรัฐบาลแต่อย่างใด มีเพียง 2 กิจการเท่านั้นที่ได้รับความช่วยเหลือในรูปของการประชาสัมพันธ์ และ อีก 1 รายได้รับความช่วยเหลือทางด้านภาษีอากร ส่วนทางด้านอุตสาหกรรมเสื้อผ้าสำเร็จรูปขนาดใหญ่ นั้น ผู้ประกอบการจำนวน 9 ราย มีความเห็นว่าอุตสาหกรรมของตนไม่ได้รับความช่วยเหลือจากรัฐบาล นอกนั้นมีความเห็นว่าได้รับความช่วยเหลือในรูปแบบต่าง ๆ กันไป กล่าวคือ ได้รับความช่วยเหลือทางด้านภาษีอากร รองลงมาคือความช่วยเหลือในด้านของการส่งเสริมความรู้และทักษะของแรงงาน การประชาสัมพันธ์เพื่อส่งเสริมผลิตภัณฑ์ และการจัดหาตลาดใหม่ให้ทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ

นอกจากนั้น ผู้ประกอบกิจการที่ได้ทำการสำรวจครั้งนี้ มีความเห็นว่าความช่วยเหลือจากรัฐบาลในด้านต่าง ๆ ไม่เพียงพอ ดังจะเห็นได้จากข้อมูลในตารางที่ 5.7 กล่าวคือ อุตสาหกรรมเส้นใยประดิษฐ์ทั้งหมดมีความเห็นว่า ความช่วยเหลือของรัฐบาลไม่เพียงพอที่จะช่วยเหลืออุตสาหกรรมสิ่งทอในประเทศไทยได้ ทางด้านอุตสาหกรรมเสื้อผ้าสำเร็จรูป 12 รายจาก 13 ราย และอุตสาหกรรมเสื้อผ้าสำเร็จรูปขนาดกลาง 10 รายจาก 11 ราย ก็มีความเห็นว่าความช่วยเหลือจากรัฐบาลยังไม่เพียงพอเช่นกัน ส่วนอุตสาหกรรมเสื้อผ้าสำเร็จรูปขนาดใหญ่พบว่า มี 1 กิจการที่เห็นว่าความช่วยเหลือทางด้านต่าง ๆ ของรัฐบาลเพียงพอแล้ว ในขณะที่ 9 กิจการ มีความเห็นว่าไม่เพียงพอ และ 6 ราย ของอุตสาหกรรมเสื้อผ้าสำเร็จรูปขนาดใหญ่ไม่มีความเห็นในเรื่องนี้

เป็นที่น่าสังเกตว่า กลุ่มอุตสาหกรรมที่ได้รับความช่วยเหลือจากรัฐบาลในด้านต่าง ๆ นั้น ต่างเป็นกลุ่มอุตสาหกรรมขนาดใหญ่ทั้งสิ้น ทั้งนี้จากการสัมภาษณ์ผู้ประกอบการ

ตารางที่ 5.7: รูปแบบความช่วยเหลือของรัฐบาลต่ออุตสาหกรรมเส้นใยประดิษฐ์และอุตสาหกรรมเสื้อผ้าสำเร็จรูป

	อุตสาหกรรม เส้นใยประดิษฐ์	อุตสาหกรรมเสื้อผ้าสำเร็จรูป		
		ขนาดเล็ก	ขนาดกลาง	ขนาดใหญ่
ก. รูปแบบความช่วยเหลือของรัฐบาล				
การส่งเสริมความรู้และทักษะในการปฏิบัติงานของคนงาน	0	1	0	3
จัดหาตลาดใหม่ ทั้งในและต่างประเทศ	0	0	0	2
ให้ความช่วยเหลือทางด้านภาษี	4	1	1	4
การประสานพันธ์เพื่อส่งเสริมผลิตภัณฑ์	0	1	2	3
การให้เงินอุดหนุนแก่ผู้ผลิต	0	0	0	0
อื่น ๆ	0	0	0	1
ไม่ได้รับ	2	11	8	9
ไม่ตอบ	2	0	0	0
ข. ความเห็นของผู้ประกอบการต่อความช่วยเหลือของรัฐบาล				
เพียงพอ	0	0	0	1
ไม่เพียงพอ	8	12	10	9
ไม่ทราบ , ไม่ตอบ	0	1	1	8

ที่มา : จากการสำรวจข้อมูลภาคสนาม

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

อุตสาหกรรมเสื้อผ้าสำเร็จรูปขนาดเล็กและขนาดกลางพบว่า ผู้ประกอบการส่วนใหญ่มีความคิดเห็นที่ตรงกันเกี่ยวกับความช่วยเหลือจากรัฐบาล โดยมีความเห็นว่าอุตสาหกรรมของตนเป็นอุตสาหกรรมขนาดเล็ก ทำการผลิตเพื่อจำหน่ายในประเทศเป็นส่วนใหญ่ ปริมาณการผลิตมีไม่มากนัก วัตถุดิบส่วนใหญ่เป็นวัตถุดิบภายในประเทศ มีเพียงส่วนน้อยเท่านั้นที่ใช้วัตถุดิบที่ต้องนำเข้า จำนวนแรงงานและเครื่องจักรในกิจการของตนก็มีไม่มาก รัฐบาลจึงไม่ค่อยให้ความสำคัญกับอุตสาหกรรมขนาดเล็กและขนาดกลางเท่าใด ส่วนมากรัฐบาลมักเน้นให้ความช่วยเหลือกิจการที่มีการส่งออกสินค้าไปต่างประเทศเป็นหลัก ซึ่งกิจการเหล่านี้มีขนาดใหญ่ เป็นแหล่งจ้างงานที่สำคัญ และสามารถนำเงินตราเข้าประเทศเป็นจำนวนมหาศาล ดังนั้น การให้ความช่วยเหลืออุตสาหกรรมขนาดใหญ่จึงมีมากกว่าการให้ความช่วยเหลืออุตสาหกรรมขนาดกลางและเล็ก

5.3 ศักยภาพและแนวโน้มในอนาคตของอุตสาหกรรมเส้นใยประดิษฐ์และเสื้อผ้าสำเร็จรูปในประเทศไทย

จากข้อมูลเกี่ยวกับอุตสาหกรรมเส้นใยประดิษฐ์และอุตสาหกรรมเสื้อผ้าสำเร็จรูปที่ได้ทำการศึกษามาข้างต้น พอจะสรุปถึงศักยภาพของทั้ง 2 อุตสาหกรรมได้ดังนี้

5.3.1 อุตสาหกรรมเส้นใยประดิษฐ์

การผลิตและการบริโภคเส้นใยประดิษฐ์ในปัจจุบันมีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้นทุกปี ทั้งนี้เป็นผลมาจากการเพิ่มขึ้นของประชากรทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ ซึ่งการเพิ่มขึ้นของจำนวนประชากรนี้ส่งผลกระทบต่อความต้องการเสื้อผ้าเครื่องนุ่งห่มซึ่งเป็นหนึ่งในปัจจัยสี่ที่จำเป็นในการดำรงชีวิต ดังนั้น เมื่อมีความต้องการเสื้อผ้าเครื่องนุ่งห่มสูงขึ้นก็จะทำให้ปริมาณความต้องการเส้นใยที่นำมาผลิตเป็นด้าย และผ้าผืน สูงขึ้นตามเช่นกัน สำหรับอุตสาหกรรมเส้นใยประดิษฐ์ของไทยในปี 2540 มีจำนวนโรงงานเส้นใยประดิษฐ์จำนวน 16 โรงงานและจะเพิ่มขึ้นเป็น 17 โรงงานในปี 2541 ซึ่งการเพิ่มจำนวนโรงงานนี้จะทำให้สามารถผลิตเส้นใยประดิษฐ์ได้มากขึ้น และรองรับความต้องการเส้นใยประดิษฐ์ภายในประเทศ รวมทั้งการส่งออกได้ด้วย

ทางด้านการผลิตในปัจจุบัน แม้ว่าค่าจ้างแรงงานในอุตสาหกรรมสิ่งทอไทยจะสูงกว่าค่าจ้างแรงงานในประเทศจีน อินโดนีเซีย หรือเวียดนาม แต่แรงงานของไทยก็มีทักษะและประสิทธิภาพสูงกว่าแรงงานในประเทศที่ค่าจ้างแรงงานต่ำดังกล่าว นอกจากนั้นผู้ประกอบการชาวไทยยังได้มีการส่งเสริมและปรับปรุงฝีมือของแรงงานในรูปแบบต่าง ๆ ด้วย เห็นได้จากผลการ

ศึกษาที่ว่า อุตสาหกรรมเส้นใยประดิษฐ์มีจำนวนแรงงานที่มีฝีมือในสัดส่วนที่สูง รองลงมาเป็นแรงงานกึ่งมีฝีมือและแรงงานไร้ฝีมือ ตามลำดับ แรงงานเหล่านี้ส่วนใหญ่มีประสิทธิภาพทัดเทียมกับคู่แข่งชั้น และบางส่วนมีประสิทธิภาพสูงกว่าคู่แข่งชั้น โดยกิจการอุตสาหกรรมเส้นใยประดิษฐ์ที่ได้ทำการสำรวจมีการส่งเสริมและปรับปรุงระดับฝีมือของคนงานในรูปแบบต่าง ๆ ทั้งการฝึกงานภายในบริษัท การส่งไปดูงานในบริษัทแม่ และการฝึกอบรมพิเศษ นอกจากนี้การเพิ่มพูนความรู้ความสามารถให้กับบุคลากรในระดับแรงงานแล้ว ยังมีการเพิ่มพูนความรู้ความสามารถให้กับบุคลากรระดับบริหาร และมีการจ้างผู้เชี่ยวชาญจากทั้งภายในประเทศและต่างประเทศในการช่วยถ่ายทอดความรู้และควบคุมงานให้ ประกอบกับอุตสาหกรรมเส้นใยประดิษฐ์ส่วนใหญ่เป็นการร่วมทุนกับต่างประเทศ จึงมีการรับเทคโนโลยีจากต่างประเทศในรูปแบบต่าง ๆ เพื่อช่วยพัฒนาประสิทธิภาพการผลิต รวมถึงเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันกับคู่แข่งอีกทางหนึ่ง

คู่แข่งชั้นที่สำคัญของอุตสาหกรรมเส้นใยประดิษฐ์เป็นคู่แข่งชั้นจากต่างประเทศ ซึ่งมีต้นทุนการผลิตที่ต่ำกว่าประเทศไทย แต่ทางด้านความสามารถในการแข่งขันนั้น อุตสาหกรรมเส้นใยประดิษฐ์ของไทยยังคงแข่งขันได้เนื่องจากคุณภาพของผลิตภัณฑ์อยู่ในระดับที่ทัดเทียมและเหนือกว่าสินค้าจากต่างประเทศ

ทางด้านปัญหาและอุปสรรคที่ผู้ประกอบการอุตสาหกรรมเส้นใยประดิษฐ์กำลังประสบอยู่ได้แก่ ปัญหาทางด้านภาษีอากรและปัญหาด้านค่าจ้างแรงงาน ซึ่งล้วนมีผลต่อต้นทุนการผลิตทั้งสิ้น ในปัจจุบันได้มีความพยายามให้รัฐบาลช่วยเหลือผู้ประกอบการโดยการลดภาษีนำเข้าวัตถุดิบจากต่างประเทศ แต่ยังไม่สามารถทำได้แน่นอนว่าจะมีการปรับลดอัตราภาษีอากรในอัตราเท่าใด ส่วนทางด้านค่าจ้างแรงงานนั้น การปรับค่าจ้างแรงงานขั้นต่ำบ่อย ๆ มีผลทำให้ต้นทุนการผลิตเพิ่มสูงขึ้น โดยที่คุณภาพของแรงงานไม่ได้เพิ่มขึ้นตาม ส่งผลให้ความสามารถในการแข่งขันกับคู่แข่งชั้นลดลง แต่ปัญหาในด้านคุณภาพของแรงงานนี้ผู้ประกอบการบางรายได้มีการแก้ไขด้วยการฝึกอบรมความรู้ให้แก่แรงงานเพื่อให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

ส่วนด้านการตลาดในการจำหน่ายเส้นใยประดิษฐ์นั้น ผู้ประกอบการชาวไทยการขายการส่งออกเพิ่มมากขึ้นทุกปี โดยกลุ่มลูกค้าที่สำคัญได้แก่ จีน ฮ่องกง และอินเดีย ซึ่งมูลค่าการส่งออกไปยังประเทศดังกล่าวมีแนวโน้มที่จะเพิ่มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง ประกอบกับในปี 2541 ประเทศไทยจะมีโรงงานผลิตเส้นใยประดิษฐ์เพิ่มขึ้นอีก 1 แห่ง ซึ่งจะส่งผลให้มีปริมาณการ

ผลิตออกสู่ตลาดโลกมากขึ้น สามารถรองรับความต้องการผลิตภัณฑ์เส้นใยประดิษฐ์ที่เพิ่มขึ้นในอนาคตได้

นอกจากนี้ ในปัจจุบันได้มีการรวมกลุ่มในภูมิภาคต่าง ๆ ขึ้น โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ความร่วมมือกันระหว่างประเทศสมาชิกในด้านเศรษฐกิจ อาทิ เขตการค้าเสรีอาเซียน (AFTA) หรือ กลุ่มความร่วมมือทางเศรษฐกิจเอเชีย - แปซิฟิก (APEC) ซึ่งความร่วมมือดังกล่าว เช่น การลดภาษีระหว่างประเทศสมาชิก และการเปิดเสรีทางการค้า ส่งผลให้ต้นทุนการผลิตและการตลาดของสินค้าภายในกลุ่มประเทศสมาชิกลดลง ทำให้ความสามารถในการส่งออกของผู้ผลิตในกลุ่มสูงขึ้น แต่ขณะเดียวกัน การแข่งขันระหว่างประเทศสมาชิกในกลุ่มที่ได้รับประโยชน์ก็มากขึ้นเช่นกัน ดังนั้น การปรับปรุงคุณภาพของแรงงานและเครื่องจักรของแต่ละกิจการจึงมีส่วนช่วยให้ต้นทุนการผลิตของกิจการลดลง และทำให้อุตสาหกรรมเส้นใยประดิษฐ์ของไทยได้เปรียบคู่แข่งขันได้อีกทางหนึ่ง

สำหรับการช่วยเหลือของรัฐบาลต่อผู้ประกอบการอุตสาหกรรมเส้นใยประดิษฐ์นั้น แม้ว่ารัฐบาลได้มีการให้ความช่วยเหลือในด้านของภาษีอากรเป็นพิเศษแก่อุตสาหกรรมเส้นใยประดิษฐ์ เช่น การลดภาษีการนำเข้าวัตถุดิบและเครื่องจักร รวมทั้งมีนโยบายส่งเสริมและสนับสนุนอุตสาหกรรมสิ่งทอในรูปแบบต่าง ๆ แล้วก็ตาม แต่การให้ความช่วยเหลือดังกล่าวยังไม่เพียงพอต่อความต้องการของผู้ประกอบการอุตสาหกรรมเส้นใยประดิษฐ์ ผู้ผลิตหลายรายต้องการให้รัฐบาลให้ความช่วยเหลือในด้านต่าง ๆ อย่างจริงจังมากขึ้นเพื่อที่ว่าอุตสาหกรรมเส้นใยประดิษฐ์จะได้มีข้อได้เปรียบในการแข่งขันกับต่างประเทศและสามารถนำรายได้เข้าประเทศไทยมากขึ้นกว่าเดิม

ทางด้านแนวโน้มในอนาคตของอุตสาหกรรมเส้นใยประดิษฐ์นั้น จากการศึกษาพบว่า ผู้ผลิตจำนวน 4 ราย มีโครงการจะขยายการผลิตเพิ่มขึ้น ส่วนอีก 4 รายที่เหลือยังไม่มีโครงการขยายการผลิต อย่างไรก็ตาม ในอนาคตจะมีโรงงานผลิตเส้นใยประดิษฐ์เกิดขึ้นอีก ซึ่งการเพิ่มขึ้นนี้ชี้ให้เห็นโดยนัยว่า อุตสาหกรรมเส้นใยประดิษฐ์ของไทยยังมีโอกาสขยายตัวได้อีก ทั้งนี้ ในความเห็นของผู้ประกอบการคิดว่าผลิตภัณฑ์ที่น่าจะมีความเติบโตได้ดีคือ เส้นใยโพลีเอสเตอร์ เส้นใยในลอน เส้นด้ายที่ใช้ในงานอุตสาหกรรมเฉพาะอย่าง เช่น อุตสาหกรรมรถยนต์ และเส้นด้ายเบอร์เล็กที่ผลิตได้ยาก

ดังนั้น เมื่อพิจารณาโดยรวมทั้งทางด้านการผลิตและการตลาดแล้ว อุตสาหกรรมเส้นใยประดิษฐ์ในประเทศไทยยังคงมีความสามารถที่จะดำเนินกิจการต่อไปในอนาคต และยังคงแข่งขันกับต่างประเทศได้ แต่ทั้งนี้การที่จะช่วยให้อุตสาหกรรมนี้มีการพัฒนามากยิ่งขึ้นต้องอาศัยความช่วยเหลือจากรัฐบาลอย่างจริงจังควบคู่ไปกับการช่วยเหลือตนเองด้วย อุตสาหกรรมเส้นใยประดิษฐ์จึงจะเติบโตและมีอำนาจในการแข่งขันได้ต่อไป

5.3.2 อุตสาหกรรมเสื้อผ้าสำเร็จรูป

ในช่วงที่ผ่านมามีอุตสาหกรรมเสื้อผ้าสำเร็จรูปในประเทศไทยมีการขยายการผลิตเพิ่มขึ้นโดยตลอด เห็นได้จากจำนวนโรงงานและเครื่องจักรที่มีการเพิ่มขึ้น รวมทั้งทางด้านปริมาณการผลิตและการส่งออกก็ขยายตัวเพิ่มขึ้นเช่นกัน สาเหตุของการเพิ่มปริมาณการผลิตเสื้อผ้าสำเร็จรูปนี้เป็นผลมาจากการเพิ่มขึ้นของประชากร การขยายตัวทางเศรษฐกิจ รวมทั้งรายได้ต่อหัวของประชากรที่มีการเติบโตอย่างต่อเนื่อง ขณะเดียวกันรูปแบบและรสนิยมของผู้บริโภคในการเลือกซื้อสินค้าในปัจจุบันได้มีการเปลี่ยนแปลงโดยเลียนแบบตะวันตกมากขึ้น เช่น นิยมใส่สูท มีการเลือกใช้เสื้อผ้าตามโอกาสและวาระต่าง ๆ เช่น ชุดลำลอง ชุดกีฬา เป็นต้น ซึ่งรสนิยมในการเหล่านี้ก็มีส่วนทำให้การบริโภคสินค้าเสื้อผ้าสำเร็จรูปมีมากขึ้นเช่นกัน

สำหรับอุตสาหกรรมเสื้อผ้าสำเร็จรูปนั้น เป็นอุตสาหกรรมที่มีการจ้างงานเป็นจำนวนมากและแรงงานส่วนใหญ่ในอุตสาหกรรมนี้เป็นแรงงานที่มีฝีมือแทบทั้งสิ้น ซึ่งแรงงานเหล่านี้มีประสิทธิภาพในการผลิตในระดับที่ทัดเทียมหรือสูงกว่าคู่แข่ง โดยผู้ประกอบการมีการเพิ่มทุนความรู้ความสามารถของแรงงานด้วยวิธีการฝึกงานในบริษัทเป็นหลัก รองลงมาคือการจัดฝึกอบรมพิเศษ และการส่งบุคลากรเข้าร่วมประชุมในกระบวนการผลิตขั้นต้นต่าง ๆ แต่สำหรับอุตสาหกรรมเสื้อผ้าสำเร็จรูปขนาดเล็กนั้นส่วนมากไม่มีการเพิ่มทุนความรู้ความสามารถของบุคลากรระดับสูง เนื่องจากกิจการเหล่านี้เป็นกิจการขนาดเล็กและประกอบการภายในครัวเรือนจึงไม่มีผู้บริหารระดับสูงภายในกิจการ

นอกจากนี้ อุตสาหกรรมเสื้อผ้าสำเร็จรูปในประเทศไทยมีการจ้างผู้เชี่ยวชาญจากต่างประเทศมาควบคุมงานและถ่ายทอดเทคโนโลยีให้ด้วย แต่ก็มีเฉพาะในอุตสาหกรรมขนาดกลางและขนาดใหญ่ซึ่งมีการร่วมทุนกับต่างประเทศ ทั้งนี้บางส่วนเป็นผู้เชี่ยวชาญจากบริษัทแม่ที่ส่งมาควบคุมคุณภาพของสินค้าให้ได้มาตรฐาน ซึ่งการที่มีผู้เชี่ยวชาญจากต่างประเทศมาควบคุม

งานประกอบกับการเพิ่มพูนความรู้ความสามารถของบุคลากรทั้งในระดับแรงงานและระดับสูงช่วยให้อุตสาหกรรมเสื้อผ้าสำเร็จรูปของไทยมีการพัฒนามากขึ้นทั้งในด้านรูปแบบและคุณภาพ

ทางด้านตลาดของอุตสาหกรรมเสื้อผ้าสำเร็จรูปนั้น ผู้ประกอบการอุตสาหกรรมเสื้อผ้าสำเร็จรูปมีการส่งออกเสื้อผ้าสำเร็จรูปไปยังตลาด 2 กลุ่มด้วยกัน คือ ตลาดที่มีชื่อตกกลางและตลาดนอกชื่อตกกลาง ซึ่งในปี 2538 มีการส่งเสื้อผ้าสำเร็จรูปไปยังประเทศสหรัฐอเมริกาเป็นสัดส่วนสูงที่สุด รองลงมาคือ ญี่ปุ่น และสหราชอาณาจักรตามลำดับ แต่ทั้งนี้เมื่อพิจารณาโดยรวมแล้ว มูลค่าการส่งออกเสื้อผ้าสำเร็จรูปของไทยไปยังประเทศต่าง ๆ เพิ่มขึ้นทุกปี

ทางด้านคู่แข่งที่สำคัญของอุตสาหกรรมเสื้อผ้าสำเร็จรูปเป็นคู่แข่งจากต่างประเทศโดยเฉพาะประเทศในแถบเอเชีย เช่น จีน เวียดนาม และอินโดนีเซีย ซึ่งประเทศเหล่านี้มีค่าจ้างแรงงานที่ถูกกว่าประเทศไทยมาก แต่เมื่อพิจารณาถึงความสามารถในการแข่งขันพบว่าส่วนใหญ่ของอุตสาหกรรมเสื้อผ้าสำเร็จรูปยังสามารถแข่งขันได้ดี เนื่องจากคุณภาพสินค้าของประเทศไทยสูงกว่าสินค้าจากประเทศเหล่านั้น รวมทั้งผู้ผลิตชาวไทยมีการพัฒนาคุณภาพ และปรับปรุงรูปแบบของสินค้าอยู่เสมอ

ส่วนปัญหาและอุปสรรคของอุตสาหกรรมเสื้อผ้าสำเร็จรูปนั้น พบว่าปัญหาที่สำคัญคือปัญหาเกี่ยวกับบุคลากร เช่น การขาดแคลนแรงงานที่มีฝีมือและปัญหาค่าจ้างแรงงานที่สูง ปัญหาด้านภาษีสำหรับวัตถุดิบที่นำเข้ามาจากต่างประเทศ ซึ่งปัญหาดังกล่าวนี้ล้วนมีผลต่อต้นทุนการผลิตของไทย และปัญหาด้านขั้นตอนทางศุลกากรที่ใช้เวลายาวนานในการนำสินค้าเข้า - ออก ทำให้เกิดความเสียหายในการส่งมอบสินค้า จากปัญหาดังกล่าว ผู้ผลิตได้มีการแก้ไขปัญหาด้วยตนเองในบางส่วน เช่น การฝึกอบรมแรงงานให้มีคุณภาพ การพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์ให้ทันสมัยตรงกับความต้องการของตลาด และการควบคุมตรวจสอบคุณภาพของผลิตภัณฑ์อย่างสม่ำเสมอ รวมทั้งผู้ผลิตบางรายได้มีการเปลี่ยนกลุ่มลูกค้าเป้าหมายให้เป็นลูกค้าระดับกลางและระดับบนแทน โดยการปรับปรุงคุณภาพสินค้าของตนจากเดิมที่เคยเน้นกลุ่มลูกค้าระดับล่างให้สูงขึ้น เนื่องจากไม่สามารถแข่งขันกับสินค้าระดับล่างจากประเทศคู่แข่งที่มีต้นทุนถูกกว่าไทยได้ ซึ่งสินค้าระดับปานกลางและระดับบนของไทยสามารถแข่งขันกับสินค้าระดับเดียวกันได้ดี เพราะมีต้นทุนถูกกว่า

เช่นเดียวกับอุตสาหกรรมเส้นใยประดิษฐ์ การรวมกลุ่มกันทางด้านเศรษฐกิจระหว่างประเทศต่าง ๆ ทั้ง AFTA และ APEC ล้วนมีผลดีต่อไทย คือ ทำให้ผู้ผลิตชาวไทยสามารถขยายกลุ่มตลาดลูกค้าออกไปยังประเทศสมาชิก และการรวมกลุ่มนี้ยังช่วยทำให้การจำหน่ายสินค้ายังตลาดของประเทศสมาชิกเป็นไปได้โดยเสรี ผู้ประกอบการก็จะสามารถลดต้นทุนการผลิตได้ด้วย แต่อย่างไรก็ดี การเปิดเสรีทางการค้านี้จะทำให้ผู้ประกอบการรายอื่นจากกลุ่มประเทศสมาชิกสามารถเข้ามาแข่งขันกับผู้ประกอบการชาวไทยได้เช่นกัน ยิ่งไปกว่านั้น การแข่งขันระหว่างกลุ่มประเทศสมาชิกด้วยกันจะยิ่งทวีความรุนแรงขึ้นและอาจส่งผลกระทบต่อผู้ประกอบการชาวไทยที่มีต้นทุนการผลิตสูงกว่าคู่แข่งได้ในที่สุด ดังนั้น หากผู้ประกอบการมีการปรับตัวเพื่อเตรียมพร้อมรับการแข่งขัน โดยพยายามปรับปรุงยกระดับคุณภาพสินค้าและลดต้นทุนการผลิตลงก็จะช่วยให้เพิ่มอำนาจการแข่งขันได้

เมื่อพิจารณาถึงด้านความช่วยเหลือของรัฐบาลที่มีต่อผู้ประกอบการอุตสาหกรรมเสื้อผ้าสำเร็จรูปพบว่า รัฐบาลมีการให้ความช่วยเหลือแก่อุตสาหกรรมเสื้อผ้าสำเร็จรูปขนาดใหญ่ในรูปแบบต่าง ๆ อาทิ ให้ความช่วยเหลือในด้านการเสริมสร้างความรู้และทักษะในการปฏิบัติงานของแรงงาน การจัดหาตลาดใหม่ให้ผู้ประกอบการ การให้ความช่วยเหลือทางด้านภาษีอากร และการประชาสัมพันธ์ เป็นต้น อย่างไรก็ตาม การช่วยเหลือดังกล่าวนี้ยังไม่เพียงพอต่อความต้องการของผู้ประกอบการอุตสาหกรรมเสื้อผ้าสำเร็จรูป ขณะเดียวกัน ทางด้านผู้ประกอบการอุตสาหกรรมเสื้อผ้าสำเร็จรูปขนาดกลางและขนาดเล็กแทบจะไม่ได้ได้รับความช่วยเหลือดังกล่าวเลย ซึ่งในความเห็นของผู้ผลิตส่วนใหญ่ นั้นต้องการให้รัฐบาลให้ความช่วยเหลืออุตสาหกรรมเสื้อผ้าสำเร็จรูปอย่างจริงจังมากขึ้นกว่าที่เคยปฏิบัติมา เพื่อที่ว่าอุตสาหกรรมเสื้อผ้าสำเร็จรูปของไทยจะได้แข่งขันกับผู้ผลิตรายอื่น ๆ ได้

ทางด้านแนวโน้มของอุตสาหกรรมเสื้อผ้าสำเร็จรูปขนาดเล็กนั้น ผู้ประกอบการส่วนใหญ่มีแผนการขยายการผลิตในอนาคต โดยจะหันไปผลิตสินค้าที่หลากหลายมากขึ้นกว่าเดิม ผู้ประกอบการบางรายจะทำการผลิตสินค้าที่มีมูลค่าเพิ่มสูงกว่าสินค้าเดิมที่ตนเคยผลิต ทั้งนี้ สินค้าที่ผู้ผลิตในอุตสาหกรรมเสื้อผ้าสำเร็จรูปขนาดเล็กเห็นว่าน่าจะมีแนวโน้มที่ดีในอนาคตได้แก่ ชุดกีฬา และเครื่องแบบของหน่วยงานต่าง ๆ รวมถึงชุดนักเรียน เนื่องจากสินค้าเหล่านี้เป็นสินค้าที่ผู้คนต้องใช้ทุกยุคทุกสมัย โดยเฉพาะอย่างยิ่งชุดเครื่องแบบหน่วยงานและชุดนักเรียน แต่สำหรับชุดกีฬานั้น แม้ว่าจะมีรูปแบบที่เปลี่ยนแปลงไปจากอดีตบ้าง แต่อย่างไรก็ตามการกีฬาเป็นสิ่งที่อยู่

คู่กับผู้คนมาโดยตลอด ชุดกีฬาจึงเป็นเสื้อผ้าสำเร็จรูปอีกประเภทหนึ่งที่น่าจะอยู่รอดภายใต้การแข่งขันที่รุนแรงทวีคูณเพิ่มขึ้นทุกวัน

ส่วนอุตสาหกรรมเสื้อผ้าสำเร็จรูปขนาดกลางนั้น ผู้ประกอบการในอุตสาหกรรมดังกล่าวมีความเห็นว่า ผลิตภัณฑ์ที่มีแนวโน้มในอนาคตได้แก่ สินค้าจำพวกยีนส์ ชุดกีฬา และผ้ายัดทางด้านแผนการขยายการผลิตในอนาคตนั้น กิจการส่วนใหญ่มีโครงการขยายการผลิตแทบทั้งสิ้น โดยเป็นการผลิตสินค้าประเภทเดิมแต่ขยายการผลิตให้มากและหลากหลายยิ่งขึ้น รวมทั้งมีการพัฒนา ปรับปรุงรูปแบบ คุณภาพสินค้าให้ดีขึ้น เพื่อทำการแข่งขันกับผู้ผลิตที่ผลิตสินค้าคุณภาพต่ำ ราคาถูก และคู่แข่งที่ผลิตสินค้าคุณภาพสูงแต่มีต้นทุนการผลิตสูงกว่าไทย

สำหรับอุตสาหกรรมเสื้อผ้าสำเร็จรูปขนาดใหญ่ ซึ่งได้รับความช่วยเหลือจากรัฐบาลในด้านต่าง ๆ มากกว่าอุตสาหกรรมเสื้อผ้าสำเร็จรูปขนาดอื่น ๆ มีโครงการจะขยายการผลิตในอนาคตเกือบทั้งหมด โดยจะขยายการผลิตสินค้าจำพวก ชุดเสื้อผ้าเด็ก ชุดกีฬา และเสื้อผ้าเด็กเป็นหลัก ผลิตภัณฑ์เหล่านี้มีกลุ่มลูกค้าเป้าหมายคือ ลูกค้าระดับบนและระดับกลางเช่นเดียวกับอุตสาหกรรมเสื้อผ้าสำเร็จรูปขนาดกลาง นอกจากนี้ในปัจจุบันผู้ประกอบการอุตสาหกรรมเสื้อผ้าสำเร็จรูปขนาดใหญ่บางรายได้มีการจ้างกิจการอื่น ๆ ให้รับช่วงการผลิต (Sub-contract) ชิ้นส่วนเสื้อผ้าสำเร็จรูป หรือรับช่วงผลิตในบางขั้นตอน เพื่อเป็นการลดต้นทุนการผลิตในขั้นตอนบางขั้นที่ทางกิจการเห็นว่าหากทำการผลิตเองแล้วจะมีต้นทุนสูงกว่าการจ้างผู้อื่น การปรับตัวในรูปแบบต่าง ๆ นี้เป็นการปรับตัวเพื่อให้อุตสาหกรรมเสื้อผ้าสำเร็จรูปยังคงดำรงอยู่ได้ต่อไปในอนาคต

จากข้อมูลดังกล่าวพอจะสรุปได้ว่า อุตสาหกรรมเสื้อผ้าสำเร็จรูปของประเทศไทยจะยังคงมีความสามารถในการแข่งขัน ตราบใดที่มีการพัฒนาปรับปรุงคุณภาพสินค้าของตนอยู่ตลอดเวลา แต่หากรัฐบาลมีการให้ความช่วยเหลือในด้านต่าง ๆ แก่อุตสาหกรรมนี้อย่างจริงจัง ก็จะทำให้อุตสาหกรรมนี้ยังมีศักยภาพในการพัฒนาและแข่งขันมากขึ้นกว่าเดิม